

19. sept. 1905

50 år

19. sept. 1955

*Fr. Pivvin Opsal,
Festningsgt. 56,
ker.*

I. K. Start's Jubileumsavis

Start's troféer gjennom 50 år

HØIE dynetrek..

i hyggelige mønstre og farver, delikat pakket i cellofan.
Rimelige, slitesterke og lette å vaske. (Hullene i hjør-
nene slipper luften ut under vaskingen.)
Kvaliteten er det kjente Hafslo dynetrekstoff fra Høie,
og er garantert lys- og vaskeekte.

.. ferdig
til
bruk.

De ligger lunt i HØIE-dynetrek.

IDRETTSKLUBBEN „START“

KRISTIANSAND S.

Utgitt i anledning av „START's“ 50 års jubileum

19. september 1955.

Redaktør: Oldman Angel Bueklev

Da Haakon Frøstrup brakte fotballen til Kristiansand

Og fikk stiftet den første klubben her

Det er mange som ikke kan forstå at det virkelig kan være noe morsomt å spille fotball. Når det gjelder guttunger, skjønner de det nok, men ikke at voksne kan bli så betatt av spillet. Vi synes personlig at det mottoet som står på veggen i hallen i København Boldklubs klubbhus, er den beste definisjon som kan gis for hva alle de føler som elsker spillet: «Gør Drengene til Mænd og Mænd til Drengene.» — Før er det ikke nettopp denne gutteaktige gleden vi merker så intenst når vi får lov til å tumle med en ball eller se på en fotballkamp. Fotballen har en forunderlig evne til å gjøre oss unge og glade og befri oss for så mange problemer, på samme tid som småguttene føler seg mer voksne.

Vi fikk fatt i en forhandlingsprotokoll fra den første fotballklubb som ble stiftet i Kristiansand, nemlig

Christianssands Footballclub, og det var virkeuig en gullgruve å øse av. Den er til å begynne med ført av Haakon Frøstrup, Starts 2. æresmedlem, mannen som innførte fotballsporten til vår by og derigjennom til hele landsdelen. Han hadde som ganske ung fått sett spillet i England, og han var straks klar over at det var noe å få i gang i sin hjemby. Protokollen innledes med et brev til Turnforeningen hvor det bl. a. heter: — jeg tillader mig herved at henlede den ærede turnforenings bestyrelses opmærksomhed paa et i England meget yndet spil, kaldet «Football», og idet jeg henstiller til overveielse om det ikke vilde være af interesse for turnforeningen at forsøge et nyt overalt hvor det er forsøgt meget yndet boldspil, indført, vedlægger jeg til oplysning følgende forklaring av «Association Football», samt reglerne

for det samme. — Han sier bl. a. at det kreves en fritt beliggende, jevn plass på omkring 200 meters lengde og 100 meters bredde. Som en vil se er det ganske andre anselige dimensjoner banen hadde den gang, enn vi er vant til å bruke nå.

Den 29. april 1891 ble den konst. generalforsamling holdt på Børsen hvor 35 medlemmer var til stede. Til kaptein valgtes Haakon Frøstrup og til viskaptein E. Simonsen. De andre i styret ble H. Arnesen, A. Tangen og Ole G. Knudsen med H. Rojahn og K. Kraft som varamenn. På det etterfølgende styremøte ble Frøstrup formann, Arnesen viseformann og Knudsen sekretær. I august sa Frøstrup at han på grunn av bortreise ikke kunne fungere som kaptein og formann, og Simonsen fikk da disse verv. De neste formenn var T. A. Thorkildsen og Gorgus Johansen.

Av et avisreferat fremgår det at klubben den 6. juni 1893 hadde en seksser for stifteren Frøstrup som nå var blitt utnevnt til æresmedlem. På den 4. årlige generalforsamling 3. april 1894 var medlemstallet 129, og klubben var nå blitt den største fotballklubb i Norge. Som formann valgtes Ludvig Græ, og i styret kom bl. a. Einar H. Sørensen med. De senere formenn var Hj. Tjomsaas, Andreas Kjelsen, Wilhelm Nustad, O. Alfred Olsen, T. Tønnessen og K. A. Karlsen. Sistnevnte valgtes 15. mai 1899, men så slutter protokollen.

Den første fotballkampen i Kristiansand spiltes på Gimlemoen søndag 28. oktober 1894 mellom Christianssands Footballclub og Underofficers-elevenes Footballclub. Resultatet ble 1—1. I referatet i en av avisene heter det:

Kl. 3 afgik man fra Broen med fuld Musik til Spillebanen, ledsaget af mange Mennesker. Før Pause havde Christianssands Footballclub taget et Maal, der tilkjendegaves

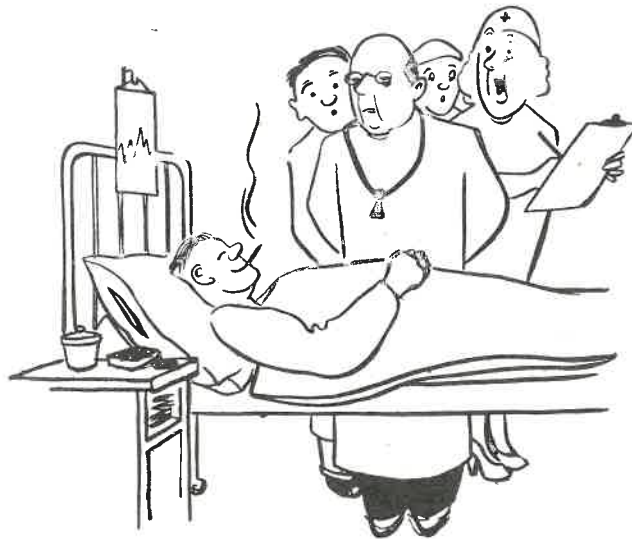
Forts. side 24.

Christianssands Footballclub 1891.

ROSE-SERIEN .

4.

- De må da forstå det ikke kan gå an å røke her på sykestuen, da mann!
- Jamen jeg røker ROSE MIXTURE!
- Åja — da så!

A/S ARNT C. THARALDSEN

Tekn. Kem. Fabrikk — Oslo

Litt omkring I. K. Start's stiftelse

ved Ole Tobias Thorstensen

Det er som en blomst i knappullet at vi kan tilbakeføre Start's stiftelse til Norges selvstendighetsår 1905. På en av de mest skjebnetunge dager, da freden i Norden hang i en tynn tråd ble Start stiftet i Turnhallens lille sal (den som vender ut mot Kongens gate). En meget ungdommelig forsamling — ca. 60 gutter i alderen 15 til 17 år ble de første Startere. Navnet ble der en del diskusjon om, bl. a. foreslo Håkon Endreson «Ørvarodd», og ellers var der flere andre forslag. Men midt under diskusjonen kom gymnasiasten Daniel Pedersen (sønn av våpenhandler P. Pedersen) stormende inn og spurte om vi hadde fått noe navn. «Da foreslår æ Start,» sa han, og om dette navnet ble der straks god oppslutning. Klubbens første formann ble Abert Johnsen, og av de som var med å stifte Start kan vi bl. a. nevne: Arne Johnsen (bror av Abert) — Gunvald Olsen — Reinholdt Samuelsen — Einar Torjesen — Samuell Bugge — Jørgen Jensen — Emil Thorstensen — Ole Tobias Thorstensen — Laurits Larsen — Gustav og Martin Eriksen — Carl Arnesen — Håkon Endreson — Martin Petersen — Thoralf Rødland — Ingemann Rasmussen — Martin Endresen — Rolf Magnusdal — Einar Kristiansen — Jørg Hagen — Engh — og Thomas Svendsen.

Det lå likesom i luften at Kristiansand skulle få en sterk klubb i 1905 — en klubb som byens mange gutteklubber kunne samle seg om. Flekkefjord F.K. var stiftet noen måneder før, men ellers var det ikke noen «voksen» fotballklubb mellom Arendal og Flekkefjord. Den ledende gutteklubben var «Gyldenløve», og oppe i Nybyen hadde vi «Juno» og «Diana», og i Henrik Wergelands gate «Viking». Tangen som gikk under navnet «Tangengutta» eller «Tressegutta» hadde sluttet seg sammen med «Gyldenløve». Gatepatriotismen red byen som en mare, og spilte «Gyldenløve» mot guttene fra Nybyen og Banehaven endte det som regel med

slagsmål som en slags ekstraomgang. «Gyldenløve» lå så å si «midtskips», og var uten tvil byens største gutteklubb.

At Start ble stiftet i 1905 må sikkert sees på den bakgrunn at «Gyldenløve» var blitt for stor. Opprinnelig var nok strøket omkring Gyldenløves gate klubbens «høyborg», men de såkalte «Tangenguttene» gikk ikke alltid så godt sammen med de fra «høyborgen». Det drev mot en sprenning i to gutteklubber igjen. Instinktivt skjønnte vi at dette ble en dårlig løsning. — Vi gikk alle opp i en høyere enhet ved å stifte byklubben Start. Omkring århundreskiftet var der en klubb som het «Ørvarodd» som vesentlig besto av voksne spillere. De hadde bl. a. en kamp mot «Odd», Skien, som endte 0—0. Men denne klubben gikk snart inn. Men der var ingen tvil om at Kristiansand manglet en klubb som alle kunne slutte opp om, men det var ingen enkel sak å gå i gang. Vi var ærgjerrige og hadde visse ambisjoner, men det som var leiest var at vi ikke hadde noen voksne til å hjelpe oss. Våre foreldre viste lunken interesse, ja, — de så visst helst at vi sluttet med den «stygge fotballen». Idrettsinteressen var i det hele tatt liten i Kristiansand, en hederlig unntakelse var Turnforeningen som var i rask utvikling. Men interessen for fotball var enorm og vi lot oss ikke stanse. Vi heiste «signalene», og vi forsøkte under trening å finne fram til vår egen rytme og form i spillet. Etter å ha trent samla vi oss hos «Kvanvig i Brogaten», og tørste og svette som vi var ble det svært mye saft og sodavann vi greide å få ned. «Kvanvig» var likesom sentrum for all fotball i byen og ofte gikk diskusjonen til langt på natt. Og vi var fæle til å slå om oss med engelske fotballuttrykk. Spesielt interesserte vi oss for «longpassing og shortpassing», og vi fant ut det første passet best på vingene, og det siste på midtbanen. —

De aller fleste medlemmer av den nye klubben, som altså ble Start, kom fra «Gyldenløve», og som et va-

rig symbol på dette er «Gyldenløve»s silkefane som fremdeles er i Start's hender.

Det er også mange av oss som hevder at den elektriske gatebelysningen var endel av årsaken til at Start ble stiftet. Da denne kom ble det forbudt å spille fotball i gatene, og vi måtte henlegge våre treninger enten til «Tresse», «Tangen» eller Gimlemoen. Det tok tid før vi ble vant med dette, våre tidligere treningsbaner var gatene, og du verden så koselig disse banene like utenfor stuedøren var. Og så lenge som vi hadde fotballen, eller kanskje vi skulle kalle den «filla». Ja, for det var det faktisk, men vi ble rene mestre i å lappe igjen hullene. Ballen var aldri det vi kaller knallhard, tvertimot, men så brukte vi heller ikke annet enn våre lunger som «pumpe». Det hendte også at vi stappet en tøyfille i hullene, og hvis en ropte: «filla ute», betød det at en kunne stoppe spillet. Den som hadde ballen fikk «frispark», og det skal være både visst og sant at denne filla ble utnyttet.

Men så en dag sto vi der og beundret en ny, flott fotball direkte innført fra Skottland. — Der sto «Match» på den, og prisen, 16 kr., var mye den gang.

Og i år er det altså 50 år siden vi var samlet i Turnhallen for å stifte Start. Det var ingen av oss som hadde trodd klubben skulle bli så livskraftig og stor som den i dag er blitt, men nå så er skjedd; da er det heller ingen som er mere stolte og glade over dette enn oss. Vi har gjennom Start og idretten opplevd så uendelig mange gode minner, og alle de kjente og kjære idrettskamerater vi har spilt sammen med, eller mot, har risset seg inn i våre hjerter til livets slutt. Selv de som er gått bort lever i våre tanker og sinn, og det er ofte de blir omtalt når vi prater om de gode gamle dager.

Vi håper at Start's fremtid må bli lys og føre til ytterligere fremgang til glede for kommende slekter, og til gagn for gamle mor Norge.

DE ER PÅ TRYGG GRUNN

når De bruker

LUMBERS KRYSSFINER

og

LUMBERS MØBELPLATER

Be om prisliste med kvalitetsbeskrivelser
og illustrert brosjyre

Vi leverer også alt av

HØVLEDE OG UHØVLEDE MATERIALER

fra vår Sagbruksavdeling

HENRY JOHANSEN LUMBER CO. A/S

Husk til malerarbeidet:

RUTHAX SPESIALEMALJE FOR KJØKKEN OG BAD

CABINET EKSTRA LYS GULVLAKK

Standard kjemiske fabrikk A/S

OSLO

STREIF FRA START'S FOTBALL-HISTORIE GJENNOM FEMTI ÅR

Av Jannes Bjørnsen

— *Fotball skal være en lek og en utviklende idrett for oss. Den er nyttig og underholdende, og den skal gå hånd i hånd med et menneskes åndelige utvikling. Da blir det et godt menneske av kombinasjonen, fordi fotballspillet skaper en sterk og rakrygget karakter, en rettfram opp-treden og en hjertelig kamerat. Lagspillet tvinger fram k a m e r a t e n* — — —

Det er landslagets mangeårige senterløper, høyre back og senterback Jørgen Juve som skriver dette i sin bok «Alt om fotball». Det finnes neppe noen annen idrettsgren hvor nettopp den kameratslige tonen bringer resultater. Fotball er lagspill, det bygger på at alle elve står last og brast. Det nytter ikke å ha et lag med stjernespillere hvis det ikke eksisterer samhold.

Den som en gang har spilt fotball, blir aldri ferdig med den den. Selv om «kjødet er skrøpelig» etter naturens orden, så vil interessen alltid eksistere. Gamle spillere har en ganske rørende kjærlighet til fotball. De husker så uendelig godt hva de gjorde i den og den kampen for mangfoldige år siden, og de blir aldri trett av å tale om det. Og de vet også alltid hvordan det nuværende lag skulle ha spilt og hvilke feil som gjøres. Naturligvis faller de for fristelsen til å bedømme nutidens spillere meget strengt. De synes ingen spilte så godt som de gjorde.

Også i Start har vi opplevd hvordan samholdet har brakt resultater. Vi har også sett at klubben kom ned i bølgedalen når kameratskapet ikke var godt nok. Naturligvis kan vi si at bedriftene burde ha vært større etter 50 år. Samtidig skal vi ikke glemme at fotball er lek som nok skal tas alvorlig, men alvorlet skal likevel ikke være så sterkt, at fotball settes opp som det viktigste i livet. Det er overskuddet som skal brukes, og fotball som all annen idrett skal bidra til å gjøre oss til lykkelige

og mer harmoniske mennesker og mer rustet til selve livskampen.

STARTEN

På en måte er Start en av de aller første klubbene i landet, enda eldre enn de halvt hundre år den fyller den 19. september. Det kan nemlig med en viss rett sies at den er en fortsettelse av Christianssands Footballclub som ble startet den 29. april 1891. Den fortsatte i Ørvarodd som begynte i 1899 eller 1900 — og som i 1902 på Gimlemoen klarte å spille 0—0 mot selveste Odd, Skien. Kampen foregikk på den andre siden av det som i mange år var den faste fotballbanen, og et fotografi fra kampen er et av de aller første som er tatt i Norge. Så kom da gutteklubben Gyldenløve. Den tok initiativet til den sammenslutning med andre gutteklubber som resulterte i Start.

TO DOMMERE SAMTIDIG

Thomas Svendsen, en av de store veteraner i vår bys fotballhistorie, spilte i disse første klubbene. I 1898 som 10-åring var han med og sparket i stykker den siste ballen Christianssands Footballclub hadde. Han deltok i landturer både med den klubben og med Ørvarodd til Dalane hvor det ble spilt fotball. I 1904 spilte han på gym.laget mot Ørvarodd i en kamp hvor to dommere fungerte samtidig. Det var Ørvarodds overrettssakfører Einar Knudsen og Katedralskolens gymnastikklærer, kaptein Omdal. På mange måter ble det en eiendommelig kamp. Det ble laget mål på begge sider, men ingen var riktig klar over sluttresultatet. Når den ene dommeren hadde godkjent et mål, annullerte den andre. Centralforeningen hadde satt opp 11 begre til det seirende lag. Under seksaen på Klubben kom den endelige dommen: Uavgjort, fordi dommerne ikke bli enige. — Begrene ble returnert til Centralforeningen med takk for lånet. Det var Ørvarodds siste kamp. En av dem som da spilte på Ørvarodd, var fhv. handels-

reisende Olaf Stousland som nå i mange år har bodd i Bygland. Byveterinær Birger Svendsen som døde i vår, var også med på laget.

VILJE OG ENERGI

— Det var ikke bare moro å være fotballspiller i de dager (Starts første år), heter det i en artikkel i Fædrelandsvennen ved 20 års jubiléet i 1925. — Materialet var dårlig. Fotballsko var nesten luksus, og en fotball måtte være nesten en evighet. Økonomien var dårlig. Gimlemoen var i seg selv en god fotballplass, men det manglet et gjerde rundt som kunne holde de ca. 50 % gratis-tilskuere utenfor. Det kan nok forstås at Start de første år førte en temmelig kummerlig tilværelse. Det ble mest tilfeldige kamper mot Underoffisersskolen og seminarister og kanskje et par kamper i Mandal og Arendal. Men Starterne ga ikke opp for det. Det var karer med vilje og energi, gutter som ville slå et slag for fotballen i sin klubb. De arbeidet seg stadig fremover. — Og i Christianssands Tidende het det: — Hva denne klubb ved sin interesserte og dyktige ledelse ned gjennom årene har gjort for ungdommen, står det respekt av. Start var i en rekke år pionér for fri-idrett og fotball her i byen. Og den ga aldri opp om det så aldri så håpløst ut. I mange år arbeidet den mot en mur av vrangvilje og forståelse, ikke minst gjelder det idrettsplass-spørsmålet. Og når vi endelig har fått en så tilfredsstillende idrettsplass, skal man ikke glemme Starterne. Hadde ikke byen hatt Start og dens utrettelige styre, hadde vel idrettsplassen fremdeles bare vært en skjønn drøm. — Det er Donneren J. Arnold Jensen som har skrevet dette.

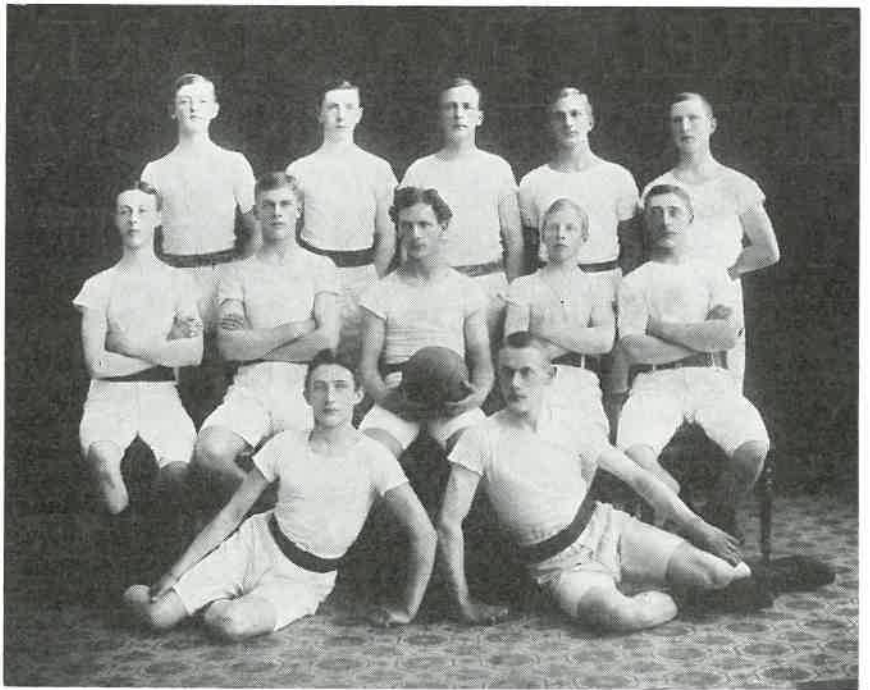
DE FØRSTE KAMPENE

Det er nokså sparsomme opplysninger som står i protokollen fra de første årene. Men som Reinholdt Samuelsen som har vært med fra

starten av, sa i vår: — Vi var jo bare guttunger og hadde ikke sans for at selv småting kunne være viktige. Hadde vi bare tatt vare på utklipp fra avisene! — Den første kampen — i 1906 — var mot Underoffisersskolen. — Vort parti som dengang var daarligt sammensat, blev slaaet med 3—1, heter det i protokollen. — En stund efterpaa kjæmpede vi ogsaa mod Seminaristerne som blev fuldstændig knust paa 10 minutter efter hvilken tid de forlod spillepladsen. Senere paa sommeren kjæmpede vi ogsaa mod Gymnasierne, men denne gang blev det uavgjort. I 1907 begynder vor egentlige glansperiode. Aaret forløb uden matcher helt til August maaned, da vor berømte kamp mod Tyskerne stod. Et par tusen mennesker overvar kampen som fik et meget godt resultat, nemlig 5—0 goal. I den kamp viste vi at vi var kraftige, om end smaa. Samme maaned udfordrede vi Mandals Footballclub som stillede sig imødekommende. Matchpartiet afreiste med postbaaden lørdag aften og kom til Mandal om natten kl. 1. Men der fik vi en meget daarlig modtagelse, der fandtes ikke en levende sjæl paa bryggen. Først langt om længe kom der en løbende som viste os til Hotellet hvor vi saa blev puttet 3—4 i hver seng. Morgendagen oprandt med straalende solskin. Resultatet viste sig om end ikke saa straalende som dagen, dog ganske pent, nemlig 3—1 goal. —

Alt i 1905 hadde Flekkefjord Footballclub spurt om å få en kamp i Kristiansand. Start var villig, men det kom noe i veien med Flekkefjord. På slutten av sesongen 1909 ble kampen spilt på Gimlemoen og endte med 4—1 for Start «hvilket viste at vort parti denne gang bestod af saavel stabile som lovende unge kræfter.» På forespørsel fra kaptein Hertzberg om å sende en representant som medlem av styret for den nye idrettsplassen, valgtes Samuel Bugge.

I protokollen har man slått sammen 1907 og 08. På den tredje generalforsamling valgtes Gunvald Olsen til formann. Her er for førstegang anført det øvrige styre, nemlig Reinholdt Samuelsen, kasserer, Ole Tobias Thorstensen, kaptein, Arne Johnsen og Haakon Endreson, løytnanter. Samuelsen var den gang 16 år, og

I.K. «Start»s A-lag som første gang representerte vår klubb i utenbys kamp. Kampen ble spilt i Mandal år 1906 og motstanderen var «Mandal Turnforening»s fotballag.

På bildet sees foran fra venstre: Toralv Rødland, Haakon Endreson. — Midtre rekke fra venstre: Samuel Bugge, O. T. Thorstensen, Gunvald Olsen, Arne Johnsen, Laurits Larsen. — Bakerst fra venstre: Reinholdt Samuelsen, Gunvald Steen (reserve), Leif Rasmussen, Martin Petersen og Carl Arnesen.

de øvrige i styret var ogsaa meget ungdommelige. Søndag den 1. august fikk Start revansj over Underoffisersskolen med 3—1. Laget stilte opp slik fra mål til ytre venstre: Einar Kristiansen, Arthur Aune Iversen, Samuel Bugge, Johan Jahnsen, Haakon Endreson, Reinholdt Samuelsen, Thomas Svendsen, Erling Tobiassen, Arne Johnsen, Gunvald Olsen og Ole Tobias Thorstensen. Første omgang endte 1—1, men etter pause var Start helt overlegen. Kampen ble sett av flere tusen mennesker som «gratis» fulgte med. Protokollen det året ble avsluttet med et dikt, melodi «Mens Nordhavet bruser»:

Og om vi faar leve til neste aar til solen begynner at smile.
Da atter vi parat til kampen staar og glad vi til boldpladsen ile.
Hav tak da alle for det gangne aar. Paa gjensyn da paa pladsen neste vaar.

På stiftelsesdagen innløp der fra Ole Tobias Thorstensen et dikt som var verdig til å klebes inn i journalen:

Gratulerer du som skuer
freidigt ud af fem aars luer.
Næste aar om Gud saa vil
kan du tage Mercantil'.

DEN FØRSTE VIKING-KAMPEN

I 1911 skjedde det viktige ting. Da ble Sørlandets Fotballkrets stiftet på et møte i Arendal, hvor Haakon Endreson og Reinholdt Samuelsen representerte klubben. Samme år ble klubben ogsaa opptatt i Norges Fotballforbund. — Den 2. juli spiltes årets første fotballkamp på Gimlemoen — og ogsaa den første mot Grane som ble slått 11—0. Det heter i et referat: — Startgutterne viste sig fra første Øieblik overlegne, saa Kampen savnet den pirrende Spønning som sætter Humøret op til de høieste Hurra-Grader. Start var ganske godt sammenspillet og teller en Række dygtige Spillere. Specielt maa nævnes Centerløber Arne Johnsen som seigt og behendig førte Ballen frem og gjorde det ene Maal efter det andre. Høire Vinge Samuelsen var ogsaa en meget flink Spiller som man altid fandt paa sin Plads. Start kan ogsaa takke sit udmærkede Forsvar som aldrig lod Ballen slippe sig forbi, at den ingen Maal tapte. — Kampen var generalprøve for møtet med Viking, Stavan-ger, søndagen etter. En så hard motstander hadde klubben adri hatt før. Denne kampen ble innledningen til

et meget fruktbringende samarbeid som senere resulterte i to pokaler til Start. Kampen fikk det uventede resultat 2—2. Etter første omgang ledet Start 1—0. Viking kom farlig igjen etter pausen, og i løpet av et kvarter var det 2—1 i stavangernes favør. På slutten kom Start for alvor og klarte under stor jubel å utligne. Den 3. september vant B-laget hele 8—0 over Granes bestelag i Arendal.

TIL DANMARK

Så kom da den begivenhetsrike sesongen 1912 da Start som første norske lag spilte i Danmark. Motstanderen var Aalborg Boldklub som vant 4—1. Arne Johnsen var scoreren og altså den første nordmann som har skutt mål i Danmark (og Einar Kristiansen den første nordmann som har sloppet inn mål der). Samme året ble det spilt en rekke kamper. I Stavanger ble det 0—4 mot Viking. Flekkefjord ble slått 13—0 i Kristiansand, Grane 6—0 i Arendal og 4—0 i Kristiansand, rekruttene på Gimle-moen 6—0, Christianssands Fotballklub 8—1 og 4—0. — Da dette gav dem for godt mod, slo vor klub dem 6—0 i en senere kamp. Start spilte denne kampen med 10 mand, idet vort holds bedste mand, backen

Start og Mandal fotografert foran en kamp på Gimle-moen i 1908.

Forreste rekke fra venstre: Samuel Bugge, Start, Alfred Gabrielsen, Mandal, Haakon Endreson, Start, Einar Torjesen Start, Chr. Hasdal, Mandal, og Karl Nielsen, Mandal. — Bakerste rekke: Ole Tobias Thorstensen, Start, Reinholdt Samuelsen, Start, Carl Tobiassen, Start, Emanuel Lohne, Mandal, Thomas Svendsen, Start, Knut Knutsen, Mandal, Johan Jahnsen, Start, L. B. Rasmussen, Mandal, Nils Gabrielsen, Mandal, Einar Kristiansen, Start, Arne Johnsen, Start, Edmund Berthelsen, Mandal, Gunvald Olsen, Start, dommeren Anker Iversen (i flosshatt), Olaf Osmundsen, Mandal, John A. Knudsen, Mandal, og Karstein Salvesen, Mandal.

Arthur Aune Iversen, stod som tilskuere, idet han sagde: — Dere greiede dere jo fullstendig godt nok alene. — Mot Underoffisersskolen ble det 7—1 og 3—0. I klubbens

første Norgesmesterskapskamp var kretsmesteren i Grenland, Fram, motstanderen. Det ble et dundrende tap 1—9 på Gimle-moen. Reinholdt Samuelsen scoret.

Start-laget som var det første norske lag i Danmark.

Her ser vi Start's lag mot Aalborg Boldklub, fotografert i Aalborg før kampen i 1912 sammen med sine danske motstandere. Dansker og nordmenn sitter annenhvert, slik at danskene begynner først i bakerste rekke (hvit- og mørkstripete drakter) og nordmennene først i forreste rekke. Bakerst fra venstre sees (altså som nr. 2) Johan Jahnsen, Einar Kristiansen, Thomas Svendsen, Arthur Aune Iversen, Ole Tobias Thorstensen og bakerst til høyre med sixpencilue reserven Otto Hulthin. — Forreste rekke: Gustav Eriksen, Arne Johnsen, Albert Egeland, Bernhard Knudsen, Trygve Berthelsen og Max Horrisland. — Kampen endte 4—1 for danskene. Arne Johnsen skjøt Start's mål som altså er det første norske mål som er scoret i Danmark. Da Start sist var i Danmark, i 1937, var det således 25 års jubileum, og da var Einar Kristiansen turens leder, og en fortreffelig sådan. — Av Start-laget fra Danmarksturen er Jahnsen, Aune Iversen, Hulthin (bror til Kristian og Arne) og Eriksen død.

MÅL PÅ LØPENDE BAND

I 1913 var den første pokalkamp mot Viking den 12. mai årets sesong-åpning i Kristiansand. Det ble 0—1 i tap. Kretsmesterskap nr. 2 ble vunnet over Grane og Christianssands F.C. som begge ble slått med 10—0. Aalborg Boldklub var på gjenvissitt og vant 5—1. Som i Danmark var det Arne Johnsen som laget trøstemalet. Det var rekordbesøk av tilskuere, mellom 2000 og 3000. Referatet fra 10—0-kampen mot Christianssands F.C. viser at det ikke gikk lang tid mellom målene. Det første kom 8.48 (gammel tidsregning), nr. 2 kl. 9, nr. 3 kl. 9.04. I annen omgang ble det 7 mål til i rask rekkefølge: 9.26, 9.28, 9.33, 9.35, 9.48, 9.49 og 9.55. Referenten må ha vært flink til å ta tiden. Kretsmestrene det året var: Einar Kristiansen, Albert Egeland, John Horrisland, Trygve Berthelsen, Ole Tobias Thorstensen, Georg Østerholt (den senere så landskjente skiløper), Reinholdt

Samuelsen, Erling Tobiassen, Arne Johnsen, Thomas Svendsen og Max Horrisland.

DEN FØRSTE POKAL

I 1914 opplevde man at kommandanten på Odderøya nektet 5 av spillerne permisjon til den siste og avgjørende kretskampen mot Grane i Arendal. Følgen ble at Start trakk seg og mistet retten til å delta i N.M. Grane som møtte Drafn i 1. runde, tapte 0—17.

I 1915 var det Start laget sin hittil største bragd ved å slå Viking med 6—2 i pokalkamp på Gimle-moen. Det var 26. september i øsende regnvær. Laget var: Sverre Drivdal, Nils Hansen, Albert Egeland, Martin Eriksen, Rolf Stumpf, Alf Malterud, Samuelsen, Tobiassen, Johnsen, Rolf Jørgensen og Einar Torjesen. Det var da indre høyre Erling Tobiassen, den nåværende domprost i Tønsberg, laget sitt livs beste kamp og scoret fire mål. Kondisjon hadde han, og den nødvendige ro til å innstille kano-nen. Det året vant A-laget 8 kam-

per, spilte en uavgjort og tapte 3, og hadde en mållaverage på 46—19. Året etter sikret Start seg pokalen mot Viking for godt ved å vinne 4—3 i Stavanger. Det var en meget spennende kamp med 0—0 ved pause. Viking fikk først mål. Men så scoret de to ytreløperne, Torjesen og Samuelsen. Det ble ytterligere to mål ved Torjesen og Johnsen og en ledelse på 4—1. Under festen ble det opplyst at en interessert Stavangermann hadde satt opp en ny pokal. Den første kampen om denne vant Start i juli 1920 på Gimle-moen med 2—0 etter scoringer av Carl Blom og Carl Pedersen med tilnavnet Små-Kalle. Under Vestlands-turnéen sist i september samme år tok Start sin annen aksje i pokalen med en 4—1-seier. Trygve Hamre skjøt tre av målene. Den 3. juni 1922 ble pokalen tatt for godt — med 4—1. Laget var: Sørli, Davidsen, Harald Olsen, Støylen, Thorstensen (en Skiens-spiller), Daniel Olsen, Thomas Roksvold, Ove Breivold, Hamre, Einar Johansen og Løvdal.

DA START LAGET SENSASJON

15 års jubiléet i 1920 ble markert ved et vakkert jubileumsskrift, og året var resultatmessig godt med 12 vunne, 2 uavgjorte og 3 tapte kamper, mållaverage 52—19. Årets storbedrift, sensasjonen i N.M., var 2—0-seieren over S.I.F. Det var det året 17-åringen Anders Sørli, vel Start's sikreste målmann til dato, måtte gå inn i stedet for Normann Møller som la opp. S.I.F. var det året tippet som Norgesmester og hadde med seg sin svenske trener. Dagen før kampen oppfordret en innsender i Fædrelands-vennen Sørli til å trekke seg tilbake til fordel for Møller som var begynt å trene igjen. Men styret brukte da denne replikken som Johan Jahnson en gang hadde latt falle: — Han er liten, men han er stor mellom stengene. Og Sørli leverte en ypperlig kamp, akkurat som de andre spillerne. Det beste han i det hele tatt har prestert, var vel forresten i kretskampen mot Donn i 1923, da det ble 3—1-seier. Donn hadde da kanskje en av landets beste indrettrioer med brødrene Arne og David Vogt og selveste landslagsspilleren Harald Strøm.

Også i gamle dager hendte det at der ble spilt fotballkamper på snødekt bane, slik som her. Det er Start's B-lag av 1915, og her finner vi 7—8 mann som senere kom på A-laget. — Forreste rekke fra venstre: Nils Hansen, Sverre Drivdal og Ingemann Topstad. — Annen rekke: Trygve Pedersen, Gunnar Pedersen og Arne Hagtvedt (den nåværende cberst). — Bakerste rekke: Thomas Aanensen, Georg Davidsen, Rolf Jørgensen, Sigurd Salvesen (som spilte på Vennesla Idrettslags A-lag i mange år) og Trygve Johannessen (nå skipshandler i New York). Kampen ble spilt i oktober på Gimle-moen.

Laget som slo Viking, Stavanger, i 1916 med 4—3 i Stavanger. — Pokalen som klubbens daværende formann, Johan Jahnsen, sitter med i hånden, var den første som Start erobret til odel og eie.

Forreste rekke fra venstre: Albert Egeland, Ingemann Topstad, Rolf Stumpf, Alf Malterud og Gustav Eriksen. — Bakerste rekke: Reinholdt Samuelsen, Magnus Torjesen, Arne Johnsen, Rolf Jørgensen og Einar Torjesen. — Målmannen, Sverre Drivdal, sitter foran til høyre.

ALBERT EGELANDS SOLO-GJENNOMBRUDD

Men la oss gå tilbake til søndag den 15. juni 1919. Jeg hadde ikke fylt 10 år, men fikk likevel lov av mine eldre brødre å bli med for å se Start og Donn. Det var min første fotballkamp, og den glemmer jeg aldri på grunn av høyre backen Albert Egeland. Start ledet 3—0 ved pause, men så varte det før det ble

noe mål. Plutselig fikk Egeland ballen, driblet seg forbi alle mann og satte den i nettet. Det vekket løperne, og så ble det 8—0 i alt. Jeg husker også hvor sikkert Normann Møller opptrådte i mål, centerhalven Odd Andersens to langskudd som gikk inn, og de målene indretioen Carl Blom, Rolf Jørgensen, og Trygve Hamre laget. Og ytreløperne Thomas Aanensen og Kristen Løvdal var

kvikke og la opp gode baller. Sidehalven Daniel Olsen med sin uopp-slitelige kondisjon glemmer jeg heller ikke. De var helter for oss smågutter, og vi ønsket oss ikke noe høyere enn å få lov til engang å spille for Start. Lite ante jeg den gangen at jeg 8—9 år senere virkelig skulle få spille på A-laget sammen med Hamre og begge ytreløperne, samt Georg Davidsen som hadde forfall til den kampen, men ordinært da var indre venstre.

STORSKYTTERE

Det er noen spillere som en aldri glemmer fra den første tiden en så fotballkamper. Blant dem er Carl Pedersen eller Små-Kalle som han ble kalt. Han spilte kanskje bare et par sesonger. Men vi gutter visste at han hadde vært på landslaget som medlem av Urædd. Det var Norges første kamp mot Russland i Moskva i 1913 og endte 1—1. Små-Kalle er den beste skytter Start noen gang har hatt. I en kamp mot Egersund som endte 13—0, var han mester for 9 mål, rekord i klubbens historie. (Kristian Hultin er en god nr. 2 med 7 mål i en 10—0-kamp mot MK i N.M. i 1922.) Andre storskyttere var Blom og Jørgensen. I mitt første fotballreferat — en skolestil i 6. klasse — var Rolf Jørgensen, den kraftige senterløperen, helten. Bare 2 år etter omkom han som flyger, 24 år gammel.

Kampen gikk den 18. mai 1921 mot Frederikshavn som var et meget godt og fremfor alt hurtigspillende lag. Dagen før hadde de slått Grane i

Bildet viser Starts lag som slo Donn 10—2 i N.M. i 1919. — Fra venstre sees som nr. 2 Thomas Aanensen, Karl Blom, Daniel Olsen, Albert Egeland, Rolf Jørgensen, Anders Sørli, Nils Hansen, Odd Andersen, Alf Malterud, Georg Davidsen og Kristen Løvdal.

Kristiansands Mek. Verksted A.s

HOTELL ASTORIA
Cafeteria

BETONGBYGG A.s

Sentralbord 4000 – Kristiansand S.

AVDELINGSKONTOR

SANDNES

Telefon 61227

Sportsklær!

Best og billigst hos

Sønnik Johnsen & Co
INNEH: E. M. ØVENSEN

Arendal med 5—2. Hadde ikke forsvaret som bestod av Sørli, Davidsen, Andersen, Daniel Olsen, William Johansen og Eriksen (bokbinderen), spilt så godt, kunne det ha blitt flere danske mål i starten. Ved pause var stillingen 2—2, begge Start's mål kom ved Einar Johansen. Fem minutter før slutt fikk Start straffespark, og det satte Jørgensen inn så brennhardt at målmannen ikke fikk sukk for seg. Dagen etter avfeiet danskene Donn med 13—3. Jeg husker også hvordan Anders Bernhoft imponerte oss fra 1921 og utover. Han var guttespiller og gikk med korte bukser første gang han ble prøvet på A-laget. Blom hadde glemt sine fotballbukser. Så fikk han låne Bernhofts, men denne selv spilte i sine blå sjeviotbukser. Anders Bernhoft scoret mange mål for Start, og da han flyttet til Moss, ble han hentet til de viktigste kampene. I 1924 spilte han kampene om Westminster-pokalen. Donn ble slått 2—0. Mot Grane ble det uavgjort 2—2 i Kristiansand — da hadde vi fått Idrettsplassen — og i omkampen i Grimstad den 19. oktober vant Start 1—0. Bernhoft scoret målet i den siste kampen og begge målene i den første mot Grane. Om Westminster-pokalen som er den største og flotteste Start har tatt, var det mange harde kamper. De som spilte de tre siste pokalkampene var: Sørli, Davidsen, Olsen, Sigurd Gjeruldsen, Hamre, William Johansen, Roksvold, Sverre Anderssen (som også har laget mange mål), Bernhoft, Einar Johansen og Løvdal.

DA HAMRE SCORET FRA 40 M.

Sesongen 1924 ga 7 vunne, 5 uavgjorte og 3 tapte kamper, målaverage 35—14. I 1923 ble det 13 vunne, 2 uavgjorte og 6 tapte kamper, målaverage 66—34. På en Østlandsturné ble det 5—0 over Snøgg, 3—1 over Sandefjord og 1—3 i tap mot Odd, Skien, i en kamp hvor det ikke manglet på sjanser. Av kampene i 1924 utenom de ovenfor nevnte, må ikke glemmes 1—1 mot Mercantile som da var et meget godt lag og hadde landslagsbacken Westgaard. Det var da Trygve Hamre scoret på et frispark fra ca. 40 m., et av de vanlige uberegnelige med skru i.

TO KAMPER PÅ EN DAG

Den 10. juni 1924 spilte Start to kamper på én dag. Først en krets-

kamp mot MK som ble vunnet 3—1. Av hensyn til en kamp om kvelden mot det britiske flåtelaget fra slagskipet «Thunderer» som hadde 2000 mann ombord, ble det satt inn 5 B-spillere. Det ble ikke bare en stor-kamp som det ennå tales om, men den ga ny publikumsrekord med 2300 tilskuere foruten de ca. 500 som stod på Gratishaugen. Det engelske laget var sterkt og hadde en tidligere profesjonell spiller. Men Start viste nå ganske andre takter enn om middagen og vant 2—1. Einar Johansen var mester for begge målene. Det første var et praktskudd fra 16—18 m. Kampen var altfor hard, og i 2. omgang ble flere spillere skadd.

For første gang hadde man trener, svensken Birger Möller, men resultatet svarte ikke til forventningene. Guttespillerne derimot lærte mye som senere kom til nytte på A-laget.

DE ANDRE SØRLANDSLAGENE KOMMER

Av kampene i 1925 kan nevnes at Start i pinsen bare tapte 1—2 mot Odd som hadde selveste Thaulow Goberg på laget. Han likte seg ikke da Bjarne Sørensen løp fra ham og klarte å nette. Skottfoss Turn ble slått 4—3 neste år, en flott revansj for 1—9-tapet i Arendal i pinsen. Mot Viking i Stavanger ble det 1—2 etter at Start hadde ledet 1—0 til 8 min. før slutt. Seirene over Flekkefjord hadde vært både 13—0 og 11—0 tidligere år. Nå ble det bare 3—2 i kretskampen. I 1926 vant Flekke-

fjord for første gang — 1—0 — i en pokalkamp, men også mot Grane hvor det var blitt like svære seire, begynte det nå å bli verre. I 1921 ble det 8—0 om Thornes pokal, men bare 3—2 om Westminster-pokalen. Donn som også hadde måttet døye svære nederlag, klarte å vinne. I 1921 tok Donn også Thornes pokal til odel og eie med 2—1 i den avgjørende kamp. Det heter i protokollen at forsvaret ble så svekket da den utmerkede venstre backen Odd Andersen var flyttet fra byen. I 1922 vant Donn for første gang en kretskamp over Start — med 4—1, og ble mester. Det ble også tap 2—4 i en annen pokalkamp og 1—1 i kretskamp nr. 2.

I 1927 gikk kretsmesterskapet for første gang utenbys, og det var det første av Flekkefjords. Start tapte 0—3 på bortebane etter å ha spilt 0—0 mot MK og vunnet 3—0 over Donn. I N.M. var vi nær seier mot Urædd i Porsgrunn i 2. runde, men tapte 2—6 etter ekstraomganger. Normann Jacobsen, Gjøa, var trener i 3 måneder.

HAMRE PÅ LANDSLAGET

I 1928 ble det nok en pokal til odel og eie, Marmara-pokalen, etter 3—1 over Vigør i finalen. I Donns jubileumsturnering i 1929 ytterligere en med 4—1-seier over fjorårets finalist i N.M., Lyn, Oslo. Og det året tok Start sitt siste kretsmesterskap i kl. A. Arsberetningen slutter med følgende ord: — Det kan ha sin interesse å fastslå at vi i år er kommet et stort trinn høyere i fotball-

Start's lag som spilte mot Egersund på Idrettsplassen i 1925.

Fra venstre: Sverre Anderssen, Trygve Hamre, Sigurd Gjeruldsen, Erling Markussen, John Reinertsen, Anders Sørli, Georg Davidsen, Harald Olsen, Asbj. Årdal, Gunnar Endresen, Ths. Aanensen og Normann Mjølund (reserve).

*Ur og Optikk***SIGURD TVEDT**
KRISTIANSAND S.Hj. av Markens
Tollbodgt. 8 - Tlf. 3427**OSCAR LARSSSEN**

Telefon 2568

KRISTIANSAND S.*Rør & Sanitæranlegg*
*Kryssfinér - Blyplater***OPPRETTING og**
LAKKERING**Billakeringsverksted****Olav Usterud***Båt & fiske*

Vestre Strandgt. 25

HUSK**JANOL MALING**

*

Nils M. Jahnsen*Ved besøk på STADION*Husk vår tobakks- og
sjokoladeforretning

som holdes åpen til kl. 21

E. Bjorvand & Co.

spillet nivå. Vi er sikre på at Start nå er på vei oppover til de bedre lag, og vi er overbevist om at dette vil fortsette, hvis medlemmene vil arbeide litt for Start. Falk, Horten, ble slått med 4—3 i en privatkamp. I N.M. ble det et meget knepent tap for Viking med 1—2 i 2. runde. Det var da spillerne måtte spise tidlig frokost hjemme, dvs. egentlig skulle de ikke det heller — for å ha et fellesmåltid på Børskaféen før kampen som ble spilt kl. 1 om middagen. Men fiskepuddingen var så god, at alle forsynte seg kraftig.

For første gang i Sørlandets og klubbens historie deltok en spiller på landslaget. Det var Trygve Hamre som var med mot det skotske landslag — og som fikk mange lovord,

TO STORE SESONGER

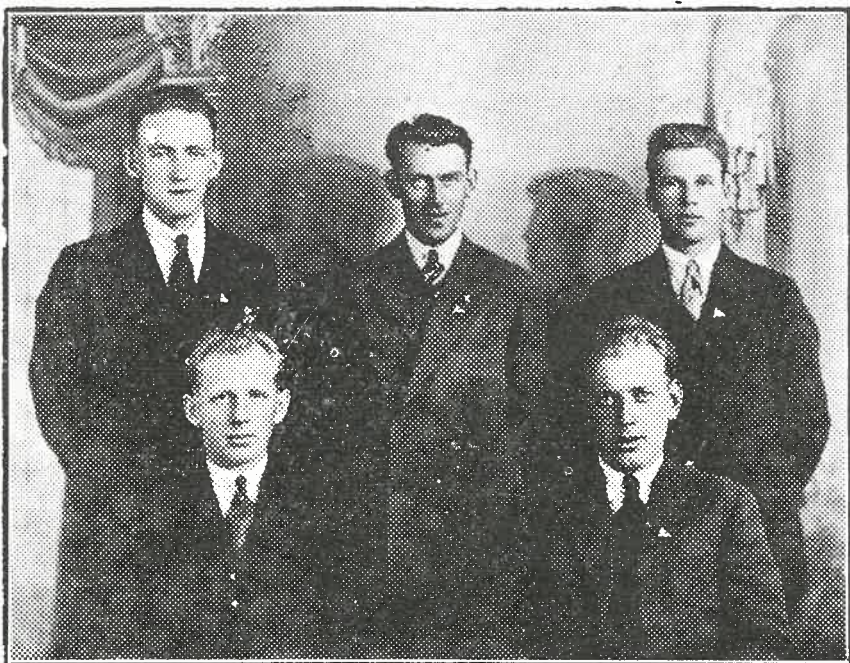
Det som ble anført i årsberetningen, viste seg å holde stikk de første årene fremover. Start hadde et meget sterkt lag med fin-fin kondisjon. Og det var vesentlig de samme spillerne som gikk igjen. Jubileums-sesongen 1930 begynte med 5—0-seier over Grane i Arendal etter at Start hadde tapt 1—3 i 1. omgang, og fortsatte med 7—1 over Vennesla Idl. på Vennesla. Det ble tap 1—2 i kretskampen mot Flekkefjord i Kristiansand, men B-laget vant samme dag i Flekkefjord 5—1. Det var da «Teddy» klarte å vrenge skjorten av en flekkefjæring uten at dommeren blåste frispark. Mot Donn ble det 5—1, mot Viking i pinsen 1—2 og mot Storm 1—0. Vestlandsturnéen til Haugesund og Bergen var årets

Starts oldboys-lag 1926.

Fra venstre: Dommeren Anker Iversen, Nils Hansen, Albert Egeland, Rolf Stumpf, Jørg Hagen, Einar Torjesen, Einar Kristiansen, Normann Johanssen, Ingemann Topstad, Reinholdt Samuelson, Alf Malterud og Thomas Aanensen.

trass i at gressbanen var sleip. Den gang var sørlendinger ikke vant til å spille på gress, og gikk alltid «duken» på våt bane. Hamre hadde de siste årene spilt senterhalf og imponert stort. Kampen ble ikke innregistrert som landskamp, men det norske laget var et ekte landslag. Når Hamre siden «bare» måtte «nøye» seg med en B-landskamp mot Sverige i Stockholm året etter, kom det av at Alexander Olsen da stod på sitt høyeste.

store begivenhet for spillerne. Dessverre kunne hverken Hamre eller Sigurd Gjeruldsen være med, så det var et meget ungt lag. Mot Vard ble det 4—0. Men så regnet det naturligvis i Bergen, og Brann med landslagsspillerne Alex. Olsen, Kongsvik og Arthur Jensen i spissen vant 8—0. SIF vant 3—1 i 2. runde etter ekstraomganger. Dagen etter jubileumsfesten leverte Start årets beste spill og nedsablet Donn med 5—0. — Gutta som skulle spille mot Donn om søndagen, fikk sine instruksjoner som

Styret i 1930.

Bakerst fra venstre: Finn Hansen, Trygve Hamre og Asbjørn Aardal.
Foran: Sigurd Gjeruldsen og Anders Sørli, formann.

det skulle vise seg at de fleste hadde tatt til seg, heter det. — I juli tapte Grane hele 2—10. B-laget hadde en enda bedre sesong med 6 vunne og 1 tapt kamp, målaverage 22—5. — Guttelaget vant sine 5 kamper med målaverage 12—4. Fire av guttespillerne spilte noen år senere på A-laget.

I 1931 ble det bl. a. 4—1 over Donn i pokalkamp, 4—4 mot Grane i Arendal etter 3—0-ledelse for arendalittene ved pause, en heldig seier for Viking med 3—1 (straffespark for ufrivillig hands og et selvmål), 0—2 mot Brooklyn-Gjøa etter god innsats, 1—0 over Vigør, 4—2 over Urædd, et sviende 1—7 i Flekkefjord, hvor alt lyktes for Flekkefjord. Gunnar Endresen med tilnavnet «Dølingen» som var kommet fra U.S.A. med Gjøa, var blitt spilleklar og gikk inn på laget. Og han bidro sterkt til å få mer fres over løpperrekken. Hans første kamp var mot Sarpsborg som hadde 9 Norgesmestere, derav 3 A- og 3 B-landslagsspillere. Start-laget gikk ypperlig sammen og vant fortjent 3—2. Spillerne var: Henry Jacobsen, Leif Olsen, Øistein Høgeli, Øivind Fjermeros, Trygve Hamre, Sigurd Gjeruldsen, Egil Fronth, Gunnar Endresen, Jannes Bjørnsen, Arne Hultin og Karl Pettersen. Mot Ven-

nesla ble det 8—0 i pokalkamp. Så var det N.M. Trauma ble slått 5—0 og Vigør 2—1.

DRAMATISKE KAMPER

I 3. runde ble det 1—1 etter ekstraomganger mot Larvik Turn på Lovisenlund. Det var da Sigurd Bergstøl i siste liten måtte gå inn i stedet for «Kjempa» som hadde skadd seg

ved en arbeidsulykke — og leverte en glimrende kamp. Ingen glemmer hans redning av et lavt kanonskudd i hjørnet i begynnelsen av kampen. — Omkampen i Kristiansand ble meget dramatisk. Etter 3—1-ledelse for Start utlignet Larvik og tok ledelsen i første ekstraomgang. Det ble utligning, og noen få minutter før slutt fikk Start straffespark. Det ble satt inn, men dommeren beordret det om igjen, en regulær tabbe, da det var en Larvikspiller som løp fram for tidlig, ikke en Starter. Men omsparket gikk også inn. (Mitt største minne.) En så dramatisk kamp har aldri vært spilt før eller senere i Kristiansand, og ennå tales det om den. De ca. 2500 tilskuerne var elleville av begeistring og bar guttene på gullstol etterpå. «Dølingen» scoret 3 mål, og var i det hele tatt lagets farligste spiller. Og Hamre og Fjermeros overgikk seg selv. Mot Mjøndalen i Drammen ble det så utklassing og hele 0—8. «Gubbe» Andersen scoret da 5 av målene. På Sørlandslaget mot Jylland deltok Gjeruldsen, Høgeli, Fjermeros og Hamre, i returkampen i Kristiansand samme høst var Hamre og Fjermeros med, sistnevnte som kaptein i begge kamper. Fasitten av årets sesong som var en av klubbens beste, var 18 seire, 2 uavgjorte og 5 tap, målaverage 61—43. A- og B-laget ble nr. 2 i kretsserien, mens C-laget ble mester.

Laget som vant den dramatiske omkampen mot Larvik Turn i N.M. 3. runde med 5—4 etter ekstraomganger.

Foran fra venstre: Øivind Fjermeros, Leif Olsen, Sigurd Bergstøl og Øistein Høgeli. — Bakerste rekke: Egil Fronth, Gunnar Endresen («Dølingen»), Trygve Hamre, Jannes Bjørnsen, Sigurd Gjeruldsen, Arne Hultin og Karl Pettersen.

I BØLGEDALEN

Året etter ble det et kraftig tilbakeslag. Lyspunktet var seieren 1—0 over Vigør, hvor Akaba-pokalen ble tatt til odell og eie, samt 2—2 mot Tønsberg Turn i Tønsberg som hadde Jeja Gundersen på laget. Mot MK ble det to svære tap, 1—5 i kretskamp og 3—8 i vennskapskamp i Mandal, to seire 2—0 i Mandal og 3—1. Den siste var bare uken før det siste svære nederlaget. Utbyttet av den ungarske treneren, Braun, var lite. Fjermeros og Hamre deltok på Sørlandslaget i Aarhus, Fjermeros var også med i 1933 som lagets kaptein. Høgeli, Fjermeros og Karl Pettersen deltok på Bylaget mot Oslo. B-laget ble kretsmester så vel i 1932 som 1933.

OPPOVER IGJEN

Etter down-perioden disse to årene ble 1934 en bra sesong igjen, hvor klubben særlig i N.M. gjorde seg sterkt gjeldende. I kretsserien ble det en 2. plass med seir over Donn 3—2, Flekkefjord 2—1 og MK 3—1, og et knepent tap 1—2 mot Vigør. Mot Donn ble det scoret 3 mål på under 5 minutter. I N.M. ble det 4—1 over

Kragerø ute, 4—0 over Vigør og en overbevisende revansj for tapet i kretsserien, mot SIF 3—0 i en kamp hvor sjansene ble fint utnyttet, og endelig 1—4-tap mot Gjøa i Oslo. Gjøa's backpar spilte brutalt og knekket løperrekken fullstendig. To mann ble ødelagt. Men turen som foregikk med Amerikabåten inn og postbåten tilbake igjen, var av dem som aldri glemmes. I 1935 ble det en pen 3—1-seier over Urædd i 1. runde og tap 1—2 for Odd i Skien i 2. runde. Det var da Odd scoret i kampens aller siste sekund. Forsvaret hadde stoppet opp da Omega-uret viste at tiden var ute. Start's lag var meget kondisjonssterkt og ville hatt alle sjanser i ekstraomgangene. Ellers bød sesongen på en rekke knepne tap. På kretslaget deltok Hamre, Fjermeros og Bergstøl. I 1936 ble det spilt dobbeltserie i kretskampene. Start endte på 2. plass sammen med Vigør, mens Flekkefjord ble mester. Mens kampen mot Flekkefjord i Kristiansand endte med 0—1, ble det en sikker revansj på 3—0 i Flekkefjord. På kretslaget mot det ungarske laget Bezirk spilte Bergstøl, Fjermeros og

Per Roksvold. I oktober spiltes den første «forlikskampen», hvor det ble seier over AIK. Lund med 3—1. Laget som spilte, var: Bergstøl, Arne Markussen, Harald Häbler, Øivind Hansen, Fjermeros, Leif Johanssen, Rolf Olsen (Hafsett), Mjølund, Hamre, Erling Thorkildsen og Roksvold. Det året tok Start det første kretsmesterskapet i gutteklassen. Flekkefjord hadde vunnet alle siden det ble innstiftet i 1932. Følgende av mestrene kom siden på A-laget: John Andersen, Sverre Heidenreich, Finn Karlsen og Håkon Tveit.

DANMARKSTUR NR. 3

I august 1937 ble det tur til Danmark igjen. Trygve Hamre som egentlig hadde lagt opp, begynte å trene igjen og var med. Han deltok også 15 år tidligere i en Danmarkstur. Begge kamper ga seier, 2—0 over Nørresundby i en kvelende varme, og 1—0 over Hjørring. Hamre var banens beste spiller i begge kampene. Ellers kan det nevnes at det ble et knepent 1—2-nederlag for den gode AIF-klubben Rapid, Moss. — Året 1938 ble åpnet pent med en

FENOM
LINOLUX

} Hvitt og
Farger

Vernolin Husmaling
Linoljemaling
Oldermann
Jotamur
Kobberstoffer
Arcanol

KOMMISSJONSLAGER FOR

Jotun fabrikker A/s, Sandefjord

Kjelsen & Sørensen

Vestre Strandgate 24 B.

Tlf. 4874

A-laget 1934.

Foran fra venstre: Leif Olsen, Henry Jacobsen og Øistein Høgeli. — Bak: Rolf Hafsett, Øivind Fjermeros, Normann Mjølund, Jannes Bjørnsen, Olaf Thorkildsen, Erling Wasland, Per Roksvold og Karl Pettersen.

6—0-seier over Kragerø i Norgesserien. Men siden var det mye dårlig. Etter høstsesongen i den nye Norgesserien lå laget nær faresonen med bare 4 poeng etter 6 kamper. Sesongen 1939 ga 11 vunne, 7 uavgjorte og 2 tapte kamper, målaverage 47—24. I Norgesseriens høstsesong ble det 2. plass med 10 poeng etter 7 kamper, ett poeng mindre enn Donn. Start var det eneste laget i avdelingen som ikke hadde tap. B-laget ble kretsmester for 1938—39, likeså C-laget.

KRIGSARET 1940

Så kom 9. april 1940, og all trening ble innstilt. Men etter krigens slutt i Norge, bestemte Fotballforbundet at det skulle holdes et Norgesmesterskap. Treningen ble startet den 10. juli. I 1. runde den 4. august ble det bare 3—2 mot Fjell, Eydehamn. Men så begynte det å gå bedre. Flekkefjord og Grane ble slått henholdsvis 3—1 og 1—0 i 2. og 3. runde. Den siste var årets største kamp med 2500 tilskuere og en bruttoinntekt på 3000 kroner. For fjerde gang i klubbens historie ble det 4. runde. Men på våt gressbane i Stavanger vant Viking 5—0. I det utvidede bymesterskap seiret Start i samtlige kamper, over Donn med 2—0 og 5—0, over Vigør med 6—1 og 6—0, over Ven-

nesla 4—1 og 4—0. Belønningen var Nornen-pokalen. I sesongavslutningen ble det 11—2 i Farsund, 1—2 mot Drafn, 0—2 mot Øvre Telemark

kretslag og 1—1 mot Frigg. Den siste gikk 20. oktober. Det var 11 vunne, 1 uavgjort og 3 tapte kamper, målaverage 49—18. Häbler, Tobias-

A-laget som var i Danmark 1937.

Forreste rekke: Harald Häbler, Henry Jacobsen og Reidar Magnussen. I midten: Hans Chr. Andersen, Trygve Hamre og Jannes Bjørnsen. — Bakerste rekke: Normann Mjølund, Oldman Angel Bueklev, Håkon Tveit, Karl Pettersen og Erling Thorkildsen.

ALT PÅ ET BRETT!

SKADEFORSIKRING I SIGYN
LIVSFORSIKRING I NORSKE LIV

gjennom

Rolf Hafseth

WIKØREN & TØNNESEN

BLIKKENSLAGERVERKSTED

Tlf. 3961, Henri Wergelands gt. 48 A. - Tlf. 5355, Kristian 4des gt. 101

BYGNINGSARBEID

FABRIKASJON AV VARMTVANNSBEHOLDERE

Besøk vårt nye forretningslokale

Dronningens gt. 71 - Telef. 4055 - 2890 - 5325

MALERVARER

JERNVARER

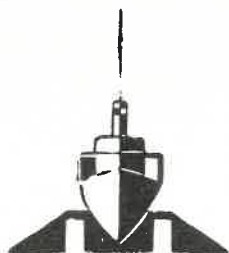
Skaar & Co.

Telefon 2405

Godt utstyr til alle „Starterhjem”

KRISTIANSANDS
Manufaktur
H. WERGEL. GT. 5

Hygg Dem med en
god BOK fra

P. Høivolds Mek. Verksted $\frac{1}{8}$

Moderne
KJØKKEN-
innredninger
i alle
utførelser.

STRAY INTERIØR

Vestre Strandgt. 40
Tlf. 5009 - Fabrikken 6572

sen, Toto Larsen, Thorkildsen, Fjernerros og Tveit deltok på kretslaget mot Aust-Agder. Mot Rogaland var Tobiassen, Larsen og Tveit med. Fjernerros og Odd Larsen var uttatt, men forhindret fra å stille opp. — Netto-overskuddet ble 3500 kroner.

På en ekstraordinær generalforsamling den 26. mai 1941 ble det bestemt at det ikke skulle spilles fotballkamper foreløpig. Formannen, Finn Hansen, og sekretæren, Bjarne Sørensen, var de eneste fotball-ledere i landet som ble tiltalt ved N.S. folke-domstol. Takket være høyesterettsadvokat Ernst Eckhoffs glimrende arbeid, ble ikke saken fremmet.

STOR FOTBALLINTERESSE

Så begynte fotballen å rulle igjen i juni 1945. A-laget vant 12 kamper, spilte uavgjort 2 og tapte 3, mål-averages 44—25. B-laget vant 5 og tapte 1 kamp, målaverage 22—7, og C-laget vant alle sine 5 kamper, mål-averages 31—2. I 3. runde i N.M. ble det 2—2 mot Viking og tap 1—3 i omkampen i Stavanger. Grane ble slått 5—2 og 6—1, i Flekkefjord ble det 1—6, men 2—0 i Kristiansand,

En rast underveis til Egersund i 1936.

Fra venstre: Harald Langeland (på stiggrettet), Trygve og Karl Pedersen, Leif Johanssen, Normann Mjølund (som stikker hodet opp av taket), Rolf Hafsett, Sigurd Bergstøl, Karl Pettersen (som henger med armen i bilsiden), Øivind Hansen, Jannes Bjørnsen, Harald Häbler og Erling Høyang.

mot Jerv 2—1 og Donn 3—2. I rundekampen mot Viking var det ca. 4400 tilskuere, ny publikumsrekord. Regnskapet viste en beholdning på 6800 kroner. Dertil kom så 3000 kroner i utbytte av N.M. På bylaget spilte

Rolf Tobiassen, John Andersen og Erling Paulsen, på presselaget Finn Karlsen, Häbler, Harry Ljosdal, Oldman Bueklev og Tveit, på kretslaget Erling Thorkildsen, Andersen og Tveit.

Start's A- og B-lag i 1945.

A- og B-laget etter en treningskamp på Gimlemoen i 1945. — I første rekke sees fra venstre: Rolf Tobiassen, Finn Karlsen, Thor Slåen, Rolf Peersen, Sverre Heidenreich, Øivind Hansen, Erling Wasland og Nilsen. — Bakerste rekke: Birger Syvertsen, Erling Paulsen, Håkon Tveit, Erling Thorkildsen, Ivar Mykland, Syvertsen, Harald Häbler, Fåfeng, Fred Lægraid, Bjarne Tveit, Per Roksvold, Magne Jørgensen, Einar Tønnessen, Brath Hægeland og Georg Sæther.

MED KUTTER TIL DANMARK

I 1946 bar det igjen til Danmark, i dagene 18. til 24. juli, med motor-kutteren «P. G.» av Søgne. 18 seniors og 21 juniors var med. De fleste sov i lasterommet. I Nørresundby ble det 3—3, i Hjørring 3—1, mens den siste kampen i Skagen endte 1—5. I Kristiansand vant Start over Aabenraa, Boldklub 5—3 etter utmerket spill, og i pinsen over Hjørring 3—1 og Jerv 2—1 og en tilvekst i pokalsamlingen. A-laget spilte hele 34 kamper, 19 vunne, 7 uavgjorte og 8 tapte, målkvote 79—45.

Sesongen 1947 begynte godt med fire seire, bl. a. over Jerv i Grimstad 4—1 og Donn 4—0, begge i serien. Men siden ble det mindre bra, vesentlig på grunn av ødelagte spillere. Fasitten: 9 seire, 10 tap, 4 uavgjorte, målkvote 42—38. En kamp i juli mot Lyn, resultat 0—1, ga netto nesten 1700 kroner. Og sluttregnskapet for året ble et overskudd på 5600 kroner.

Det beste spill neste år ble vist under Vigørs jubileumsturnering med 3—2-seier over Ørn og 3—0 over Vigør — og en ny pokal. Laget var: Olav Klepp, Kjell Torjesen, A. Eklind, Lars Asdal, Karsten Johannesen, Oldman Buekleiv, Leif Isachsen, Ernst Hatlestad, Arne Jacobsen, Håkon og Bjarne Tveit. I den siste kampen spilte Flåtten i stedet for Eklind. Ellers var sesongen heller mager, med 10 vunne, 6 uavgjorte og 9 tapte kamper, målkvote 26—31. Håkon Tveit spilte i. v. på B-landslaget mot Nord-Norge.

Trass i trener, Wolf, i 1949 ble det ingen oppløftende sesong for A-

laget som hadde 11 seire, 4 uavgjorte og 9 tap, målkvote 41—40. Bl. a. vant MK i en privatkamp i Kristiansand 5—1 og i en seriekamp i Mandal 3—1. En treningskamp i Mandal endte med Start-seier 3—1. Flekkefjord ble slått i begge seriekampene, 1—0 og 4—2, Jerv tapte 1—4 og vant 3—1. Mot AIK. Lund ble det 2—3 i N.M. Det store lyspunktet var junioravdelingen med kretsmesterskap i junior- og gutteklassen og Oksø-pokalen, tatt tre år på rad.

AVDELINGSMESTERSKAP

Men så gikk det bra i 1950 med avdelingsmesterskap for A-laget og seire over bl. a. Grane 7—0 og Flekkefjord 2—0. Om distriktsmesterskapet ble det knepne tap mot SIF 2—3 og 1—3. Laget var: Tellefsen, Torjesen, Breistøl, Salvesen, Bøe, Bjunes, B. Tveit, Gunnerød, H. Tveit, Aune og Flåtten. Mot Algård måtte det to kamper til i 1. runde i N.M., 1—1 hjemme og 3—1 ute. 2. runde ga 3—1 over Vindbjart og 3. runde et høyst ufortjent 1—2-tap mot seriemesteren Fram, hvor to mål ble tvilsomt annullert. Høst-sesongen startet bra med bl. a. 6—0 over Grane, 3—0 og 8—0 over AIK. Lund (Rolf Lies flotte debutkamp) og 2—1 over MK, men sluttet svakt med 2—3 og 0—2 for Sørfjell. Fasitten: 14 seire, 3 uavgjorte og 7 tap, målkvote 59—26. Det ble også mesterskap i B., gutte- og smågutteklassen, samt 2. plass i C. og junior. På Sørlandslaget mot Luxembourg spilte Ivar Bøe, Knut Aune og Håkon Tveit.

NOK EN DRAMATISK KAMP

Året 1951 var en bra sesong, selv om slutten ble svakere enn ventet. Den kunne ha blitt Starts aller beste. I enkelte kamper spiltes det meget godt. I høstkampene nedsatte skadde spillere lagets styrke, og innsatsen stod ikke i forhold til det som ble ytt tidligere. Av kampene endte 15 med seier, 4 uavgjort og 6 tap, derav 5 på høsten. Målkvoten var 69—41. Årets mest dramatiske kamp var i 2. runde i N.M. på Mjøndalen, da laget etter å ha ligget under med 0—2 klarte å vinne 6—4 etter ekstraomganger. Den minte om Larvik Turnkampen i 1931. Den 24. mai møtte Start det skotske laget Queens Park og laget en meget hederlig innsats med 0—2-tap. Håkon Tveit laget 24 mål på 21 kamper, pluss 2 mål på krets-laget. Rolf Lie og Karsten Johannesen var de eneste som spilte samtlige 25 kamper. For femte gang kom klubben i 4. runde og tapte med 1—4 mot Viking i Stavanger. Likheten med sesongen 1931 som av mange regnes som den beste i historien, er iøynefallende. Også da spiltes det 25 kamper med resultatet: 18 vunne, 2 uavgjorte og 5 tap, målkvote 61—43. Rolf Lie debuterte som 18-åring på krets-laget med å score utligningsmålet.

OPP OG NED

1952 ga tilbakeslag med 8 vunne, 7 uavgjorte og 7 tapte, målkvote 43—30. Men ingen kamp ble tapt med mer enn ett mål, så det skulle

Fra en privatkamp mellom Start og Lyn, Oslo, på Idrettsplassen i 1949.

Fra venstre Olaf Klepp, dernest Lyn's y. v., Odd Løchsen, som stormer inn med ballen, bak ham skimtes hode og ben av Karsten Johannesen. Så følger Lyn's y. h., Tore Berg, som er på vei innover for å motta pasningen, som han også omsatte i scoring. Lengst til høyre vår h. b., Kjell Torjesen.

D. B. S. SYKKLER

Benytt vårt
SYKKELVERKSTED

G. Nordby's
SYKKELFABRIK

H. W. gt. 9 - Telefon 2483

De er velkommen
til

Andr. Endresens Eft.

Hj. av Markens og Skippergt.

Telefon 2771

A-laget i 1948.

Foran fra venstre: Lars Asdal, Kjell Torjesen, Thorleif Tellefsen, Einar Flåtten og Bjarne Tveit. — Bak: Håkon Tveit, Leif Isachsen, Arne Jacobsen, Karsten Johannesen, Oldman Bueklev og Olaf Klepp.

Starts oldboys-lag (over 50 år) i 1948.

I forreste rekke fra venstre: Georg Davidsen, Sv. Drivdal og Odd Andersen. Bakerste rekke: Reinholdt Samuelsen, Trygve Berthelsen, Einar Torjesen, Rolf Stumpf, Jørg Hagen, Ingemann Topstad, Magnus Torjesen og Thomas Aanensen.

STARTERE!

ALT I TOBAKK

J. BALLESTAD

Malerverer

Jernverer

Kjøkkenutstyr

W. Egeland & Sønner

JOHS. SVENDSEN

KJØTT OG PØLSEVARER

Kr. 4. des gt. 65

Telefon 2180

Vågsbygd

Trevarefabrikk A/L

DØRER

VINDUER

TRAPPER

ARBEIDSSKO

NODELAND & CO
Lærforretning

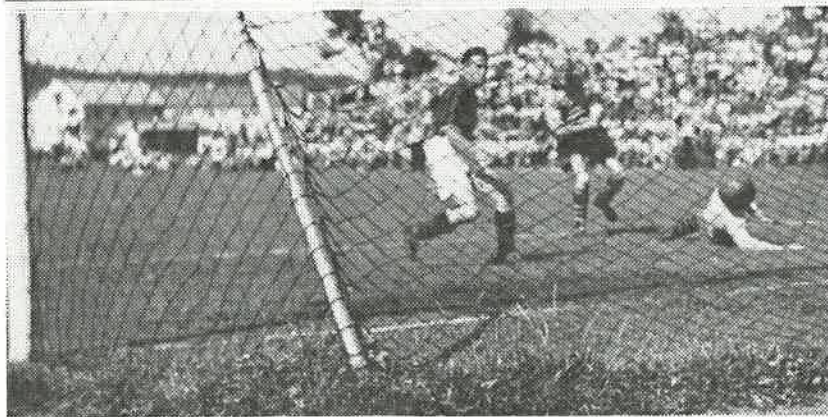
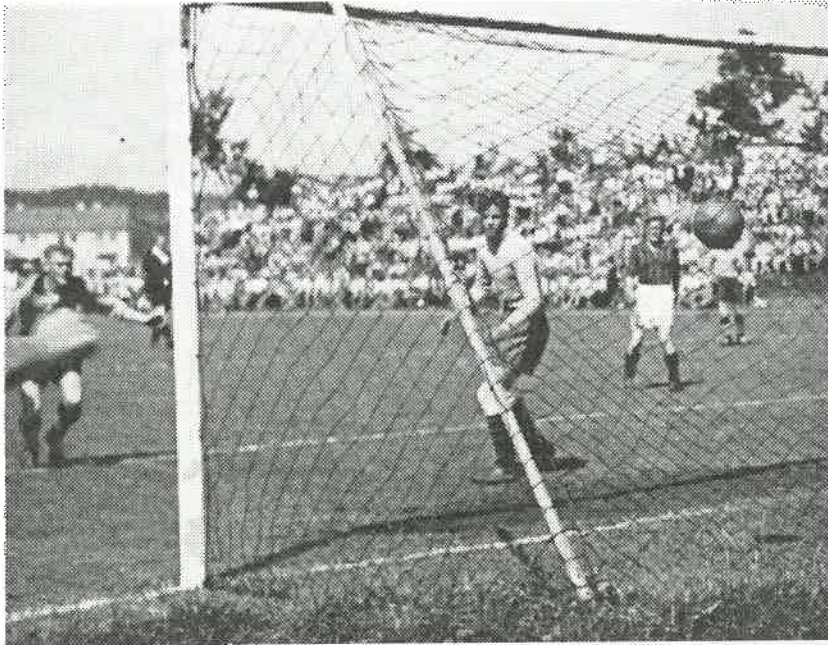
Kirkegt. 19 - Telefon 2862

**Knudsens
Malerforretning**

TELEFON 1937

Alt i glass og
malerverer

Martin Jortveit

To bilder fra den dramatiske 3. runde-kampen mellom Start og Fram, Larvik, på Stadion i 1950. Fram vant 2—1. — Øverst Einar Flåttens smarte mål som ble feilaktig annullert for offside. Nederst scorer Bjarne Tveit Start's mål.

Fra 4. runde-kampen mellom Viking og Start i 1951 i Stavanger. Viking-gutten med 9-eren på ryggen er c.f. Ravndal. Starterne i forgrunnen er Kjell Torjesen og Hroar Isachsen. — De to som kjemper om ballen, er Kåre Ingvaldsen og Karsten Johannesen. — Ytterst til høyre: Rolf Lie.

ikke så mye til for at situasjonen var blitt lysere. — Utgangsstillingen i den pågående serie er svak. Et krafttak må til om vi skal klare oss, heter det i «Starteren»s kommentar. I 2. runde var det fin innsats mot Pors ute og et knepent 2—3-tap. Rolf Lie var den eneste som spilte alle 22 kamper (pluss 2 kretslagskamper). Junioravdelingen feiret store triumfer med samtlige 3 kretsmeesterskap og et så imponerende sluttresultat som 26 vunne, 5 uavgjorte og 3 tapte, målkvote 104—24. Neste år var det svak vårsesong, men en pen avslutning. Etter 0—3 mot Bryne om våren, ble det 4—1-seier senere. Og høsten ga gode poeng i serien. I 1954 ble det fra våren av en seier, to uavgjorte og ett tap (0—4 for Flekkefjord som ble avdelingsmester for 4. gang på rad og distriktsmester for 2. gang på rad). Start sluttet som nr. 2. — Høstsesongen resulterte i 4 seire, 1 uavgjort og 2 tap i serien, derav 4—3 over både Flekkefjord og Jerv, men to tap for Donn. I 1. runde ble det revansj på Donn, seier over Kragerø og tap for Viking i Stavanger i 3. runde. Alle tre kamper endte 3—2. Fasitten av sesongen: 11 vunne, 3 uavgjorte og 7 tap, målkvote 56—37. Håkon Tveit var den eneste med alle 21 kamper. Rolf Tofte toppet scoringslisten med 13 mål.

JUBILEUMSSESONGEN

Aldri noen gang tidligere har Start gått så inn for noen sesong som 50-års-sesongen. Det ble ikke noe opphold i treningen fra høsten, og det var et meget kondisjonssterkt lag som stilte opp i første kampen mot Lyn den 5. april på Idrettsplassen. Det ble uavgjort 1—1, og det så meget lovende ut. Mot et enda bedre Odd-lag resulterte det i 1—2. To treningskamper mot MK i Mandal endte 7—1 og 5—1. Men så merket **man at det snudde igjen** i seriekampen mot Grane som nok ble slått 2—1, men det holdt hardt. Karsten Johannesens to straffespark reddet poengene. Mot Jerv var det svakt og 0—1. I Eydehamn ble det storseier 8—0, mot AIK Lund 4—2 og ikke overbevisende. I Flekkefjord resulterte det i 1—0-seier. Med gevinst mot Jerv som det med mer innsats skulle ha blitt, ville avdelingsmester-

Ballen sitter i «nota». — Bildet er tatt fra 1. runde-kampen mellom Start og Donn i 1954. Donn's keeper, Gerhard Skauge, hadde ingen sjanse til å avverge Anders Bjølgeruds skudd. Scoreren er ikke med på bildet, men ellers ser vi fra høyre: Ivar Lyberg, Donn, og Rolf Lie, Start.

Fra åpningskampen på Idrettsplassen 1955 mellom Start og Odd, Skien. — Ivar Bøe foran Ewald Kihle som redder liggende. — Kjell Pettersen til venstre.

skapet vært reddet. Nå ble det 2. plass med 18 poeng, ett poeng bak Jerv og ett foran Flekkefjord. En treningskamp på Nærbø med et svekket lag ga 1—0-seier, men i 1. runde samme sted ble det 2—3 i tap. En treningskamp mot MK på Stadion ga 0—1. Pr. 1. juli hadde laget vunnet 7 seire, spilt 1 uavgjort og tapt 4 kamper, målkvote 32—13.

Da Haakon Frøstrup -

Forts. fra side 3.

med Hurraer og Musik. Lige før Slut tog Underofficerernes Footballclub et Maal.

I et referat fra 17. mai 1896 heter det:

I Børnetoget om morgenen saaes endel gutter af Footballclubben der hører under Middelskolen at møde frem i clubbens dragt. Og fik de af publikum ros for sin kjække march i toget. NB. Ofte hørte man udraab af folk som dette: — Nei, det var da nydeligt! Det tog sig godt ud» — og lignende. Om eftermiddagen Kl. 3 samledes de af clubben der vilde slutte sig til det upolitiske fællestog under clubbens fane i Retranchementet hvor fanen — banneret — skulde afsløres. Her besteg Ludvig Græ den for Barnetogets taler reiste talerstol og holdt en kort tale. Under op- og nedturen til Egelunden marcheredes stedse i god orden, og clubben har al ære af denne sin første deltagelse i det officielle 17. mai tog. Da clubben gik forbi tribunen i Egelunden blev der udbragt et hurra for den af endel ældre herrer. Den almindelige mening blandt folk var at clubben tog sig brilliant ud og var næst efter Turnforeningen togets glanspunkt.

Jannes Bjørnsen.

A. S. HODNE

Gullsmed

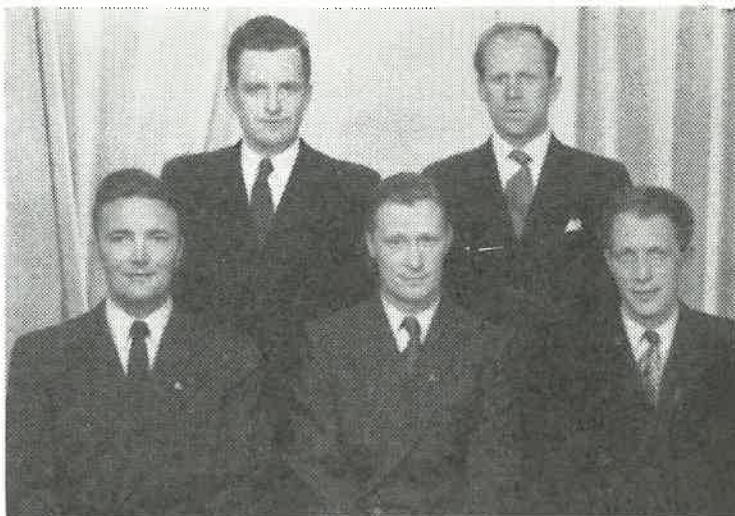
Markensgaten 27

Telefon 2640

Turneringens vakreste mål

ble laget av Henry Johannessen i kampen mot Start. Han skjøt i venstre hjørne fra 20 meters hold uten sjanse for keeperen. Vi ser Håkon Tveit som kommer for sent til å kunne hjelpe. Halvt skjult centerløperen Aas.

Styret i jubileumsåret.

Foran fra venstre: Magne Udø, viseformann, Sverre Heidenreich, formann, Arnfinn Syvertsen, kasserer.

Bak: Gabriel Idland, sekretær, Rolf Andresen, oppmann.

Glimt fra jubileumskampene 2. og 3. juli 1955

Sportslig sett ble turneringen meget vellykket, noe en i første rekke kan takke Fredrikstad F.K. for. Laget leverte førsteklases fotball og både Hjørring I.F. og Start måtte spille statistenes rolle. Lørdag lekte

de seg til 6-0-seier over Hjørring, og dagen etter måtte Start bite i det sure eplet idet vi tapte 4-1. I jumbofinalen vant Start over Hjørring med 1-0. Hjørrings guttelag tapte for Starts gutter 1-0, men senere fikk

danskene revansje idet de vant en ekstrakamp 2-0.

Før kampen tok til søndag spilte Starts gamlekarer mot småguttelaget og resultatet ble 1-1. Økonomisk ga turneringen et tap på vel 3000 kr.

Fra defileringen.

Norsk Wallboardfabrikk

VIKELAND

ARSPRODUKSJON : 16.000 TONN HARDE, HALVHARDE

OG OLJEHERDEDE TREFIBERPLATER

Starterklubbensere

får De hos

IVAR MJÅLAND

Dronning. gt. 15 - Telef. 4888

**JOHNNY
SYVERTSEN & Co**

Sykkel- og Sportsforretning

Sykkelverksted

H. W. gt. 42 - Tlf. 4984

Når det gjelder *KLÆR*
for gutter er stedet
SPELIAL GUTTEKLÆR

J. Mersland

Kr. 4des gt. 21 - Telef. 4084

Alt i

KJØKKENUTSYR

**J. C. JOHNSENS
KJØKKENUTSTYR A/S**

BØNDER

forlang AGDERS VAROR hos dykkar handelsmann.

AGDER KJØPELAG

Møbelforretning med eget tapetserverksted

Reidar Svendsen

Hj. av Holbergsgt. og Rådhusgt. - Telefon 4622

Det gamle og det unge Start møtes. «Gamlekara»s kaptein Rolf Stumpf, hilser på småguttelagets kaptein Karl Chr. Larsen, populært kalt «Kruskas». Dommeren Sigurd Bergstøl bivåner det historiske øyeblikk.

Hjørings i. v. Preben Jacobsen har driblet seg forbi Starts v. b. Bjørn Olsen og er på vei innover for å skyte.

E. Skorgen

KONFEKSJON

Kirkegt. 28 - Telefon 3617

STARTS GAMLEKARER

Foran fra v.: Trygve Berthelsen, Georg Davidsen, Rolf Stumpf, Anders Sørli, Ingemann Topstad, Harald Olsen. — Bak: Thomas Aanensen, John Reinertsen, Trygve Hamre, Erling Markussen, Kristen Løvdal og Hermann Thorstensen.

Starts lag i jubileumskampen mot Fredrikstad F. K.

Foran fra venstre: Kjell Pettersen, Håkon Tveit, Helge Bjørshol, Rolf Andresen og Dagfinn Vestaby.

Bak: Rolf Lie, Leif Grundetjern, Ivar Bøe, Rolf Tofte, Karsten Johannesen og Olav Klepp.

Klubbens formenn gjennom 50 år

De tre avdøde:

Samuel Bugge

Johan Jahnsen

Gunvald Olsen

Tre som nå bor utenbys:

Alf Malterud,
Oslo

Haakon Endreson,
Oslo

Bjørn Bugge,
Molde

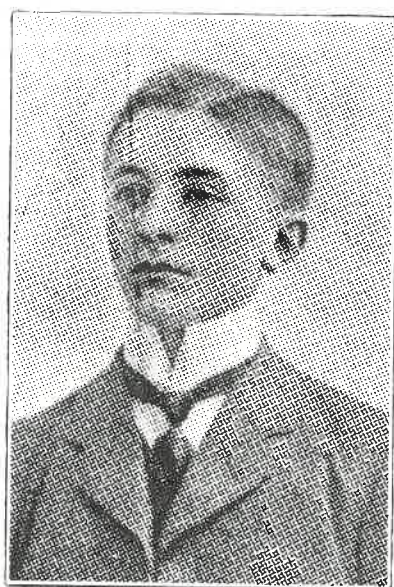

De øvrige, som nå er bosatt i Kristiansand, fotografert i år:

Foran fra venstre: Erling Svendsen, Arne Johnsen, Sverre Heidenreich, Einar Torjesen, Reinholdt Samuelsen og Einar Kristiansen. — Midterste rekke: Ingemann Topstad, Anders Sørлие, Finn Hansen, Ole Tobias Thorstensen, Thorvald Knudsen og Rolf Hafsett. — Bakerst: Sverre Tharaldsen, Bjarne Bergstøl, Petter Bjørnsen, Arthur Bentsen og Per Roksvold.

1905 — 1955

1905: Aabert Johnsen
 1906: Ole Tobias Thorstensen
 1907: Gunvald Olsen
 1908: Gunvald Olsen
 1909: Gunvald Olsen
 1910: Samuel Bugge
 1911: Haakon Endreson
 1912: Johan Jahnsen
 1913: Arne Johnsen
 1914: Johan Jahnsen
 1915: Johan Jahnsen
 1916: Johan Jahnsen
 1917: Johan Jahnsen
 1918: Johan Jahnsen
 1919: Einar Torjesen
 1920: Ingemann Topstad
 1921: Alf Malterud
 1922: Ingemann Topstad
 1923: Erling Svendsen
 1924: Erling Svendsen
 1925: Einar Torjesen
 1926: Reinholdt Samuelsen
 1927: Anders Sørлие
 1928: Einar Kristiansen

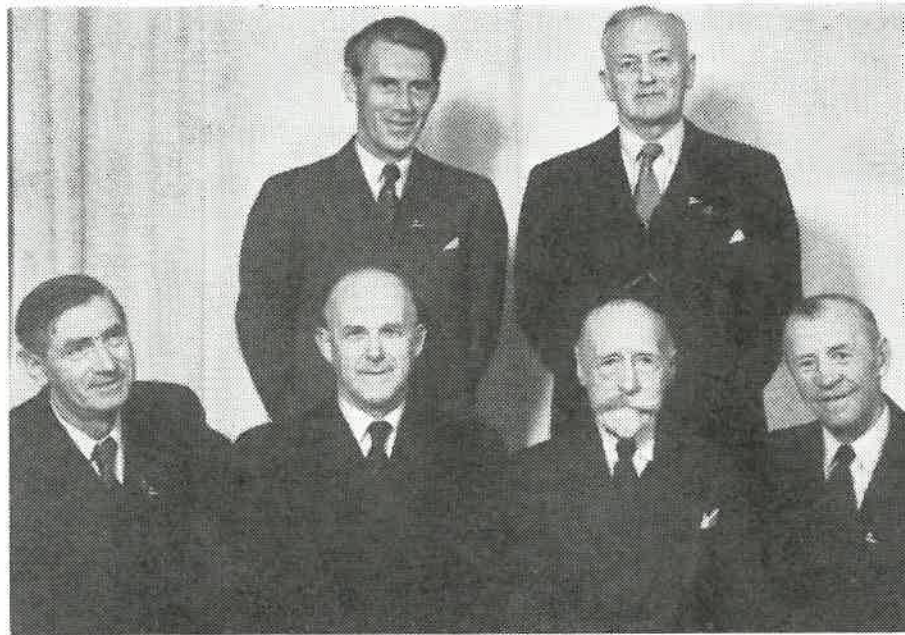

Vår første formann:

Aabert Johnsen

1929: Erling Svendsen
 1930: Anders Sørлие
 1931: Petter Bjørnsen
 1932: Petter Bjørnsen
 1933: Bjørn Bugge
 1934: Petter Bjørnsen
 1935: Finn Hansen
 1936: Bjarne Bergstøl
 1937: Bjarne Bergstøl
 1938: Petter Bjørnsen
 1939: Sverre Tharaldsen
 1940: Sverre Tharaldsen
 1941: Finn Hansen
 1945: Finn Hansen
 1946: Rolf Hafsett
 1947: Sverre Tharaldsen
 1948: Arthur Bentsen
 1949: Per Roksvold
 1950: Per Roksvold
 1951: Thorvald Knudsen
 1952: Thorvald Knudsen
 1953: Sverre Heidenreich
 1954: Sverre Heidenreich
 1955: Sverre Heidenreich

ÆRESMEDLEMMER

Foran fra venstre: Einar Kristiansen, Einar Torjesen, Jacob Lauridsen og Jørg Hagen.
Bak: Trygve Hamre og Reinholdt Samuelsen.

Jacob Lauridsen, vårt 1. æresmedlem, hele byens velgjører. Hvor mange har ikke fått en bankbok med en liten startkapital på når vi forlot folkeskolen. Han kom fra Danmark i 1893 og ble så glad i byen vår at han med mindre mellomrom har slått seg til her. Er han blitt glad i byen, er byens befolkning ikke mindre glad i ham og ikke minst vi i Start. Han er et eksempel for oss alle denne staute mann på over 80 år, og vi gledes ved å se ham på sin trofaste sykkel. Da han i 1918 overdro sin store, opparbeidede forretning og forlot byen, var det med vemod for oss alle. Vi trodde han forlot oss, og Start. Men etter endel år i sitt hjemland kom han tilbake til byen og Start, og glad var vi over å ha vår kjære Lauridsen tilbake blant oss igjen. Vårt møtested var idrettsplassen som så ofte før.

Vi har meget å takke Jacob Lauridsen for, ikke bare økonomisk, men aller mest for hans menneskelighet og gode eksempel. Måtte det være oss forundt å ha vårt 1. æresmedlem lenge blant oss.

Vårt avdøde æresmedlem **Haakon Frøstrup**, — var den som brakte fotballsporten med seg hjem fra England etter et opphold der i 1891. — Samme år ble så Christianssands Footballclub stiftet, og trening og kamper kom straks igang. Imidlertid reiste snart Frøstrup igjen fra byen og interessen minsket. Flere medlem-

Haakon Frøstrup

med kom over i andre klubber som «Ørvarodd» og senere «Gyldenløve», og fra disse klubber ble så Start stiftet i 1905. Da så Frøstrup igjen kom tilbake til byen i 1924 ble han snart et ivrig og interessert medlem i Start som han regnet som direkte etterkommer etter sin egen klubb fra 1891. Mange husker de hyggelige idrettskvelder han laget i Turnhallen med Start som arrangør. Sin store interesse viste han Start i 1928 med sin minnepokal til klubben påhengt 3 minne-tokroner, hvorav den ene er inngravert egenhendig av Oskar Om-dal under dennes opphold på Nord-polen i 1925 sammen med Roald Amundsen og sine kamerater. En meget interessant og verdifull premie.

Som foregangsmann for fotball-sporten på Sørlandet og sin interesse og velvilje mot Start, ble Frøstrup utnevnt til klubbens æresmedlem i 1926. Frøstrup døde i 1933.

Einar Kristiansen, eller mest populært «Kidian», som han best kjennes under, er også blant stifterne av «Start», og er kjent og populær av så å si hele Norges Fotballadmini-strasjon. Det er vel få eller ingen som

har nedlagt et større arbeide enn «Kidian» har gjort for sin klubb i en hel liten menneskealder. Han har vært aktiv spiller på laget som målmann fra stiftelsen og til langt opp i 20-årene. Utenom den aktive idrett har han vært borti alt som har forekommet i Start's styre og stell. Hans hjerdebarn var forøvrig ledelsen av gutte- og junioravdelingen i mange år. — Hytta vår, på Skrerros, kan også med god samvittighet godskrives hans verk. Forøvrig bør også hans kone, Selma, nevnes med stor takk for hennes innsats ved siden av sin mann med hjelp og støtte i arbeidet for klubben og dets medlemmer. Utenom sitt arbeide for Start, har han vært med i Vest-Agder Fotballkrets som styremedlem og formann i en årrekke. For denne sin innsats er han tildelt kretsen høyeste utmerkelse — gullmerket med diplom. — For sitt oppfrende arbeide for fotballsporten på Sørlandet, er han av Norges Fotballforbund tildelt N.F.F.'s pokal med diplom. — Videre fikk han i fjor Vest-Agder Idrettskrets høyeste utmerkelse — gullmerket med diplom. «Kidian» ble utnevnt til æresmedlem i 1931.

Da **Trygve Hamre** på generalforsamlingen i 1946 ble utnevnt til æresmedlem, var det en utmerkelse fullt verdig en mann som Trygve Hamre. Han har nedlagt et arbeide og en innsats for sin klubb som få andre. Han spilte 20 sesonger på Start's A-lag. Er internasjonal spiller for Norge mot det skotske proff. landslag. B-landslagsspiller mot Sverige i Stockholm. Kretslagsspiller så lenge han deltok. Han har uten overdrivelse vært Sørlandets absolutte toppspiller i fotball. Alltid fair i sin opptreden, såvel på banen som utenfor. Med andre ord en riktig kjernekar. Utenom fotball var ski hans annen idrett og det er ikke få 25 manns konkurranser Hamre har deltatt i. — Likeså var han ikke lite av en hopper i sin tid selv om han var lite med i konkurranser.

Det er derfor med heder at Trygve Hamre kan bære sin tittel som æresmedlem.

Reinholdt Samuelsen eller «Reier» som han populært heter, har vært en allsidig herremann i Start. Foruten

at han er en av stifterne av klubben, var han i mange år en fryktet y. høyre med sin store fart. Han var jo en dyktig sprinter og friidrettsmann. Ikke rart at han under en kamp i Stavanger mot Viking fikk tilnavnet «Flygemaskinen» for sin fart med ballen. I friidrett var han en av datidens beste med resultater som en kan ta hatten av for den dag i dag. F. eks. 1.75 i høyde (uten instruksjon), 12.65 i 3-steg, 12.0 sek. på 100 m. med stående start.

Foruten aktiv idrett i Start har «Reier» vært meget benyttet i administrasjonen. Han har vært alt fra materialforvalter til formann. — Da seniorrådet ble opprettet i 1947 ble han valgt til ordfører.

For sitt store arbeid gjennom mange år ble han på generalforsamlingen i 1950 valgt til æresmedlem.

Einar Torjesen var en av «Tangenguttene» da han i 1905 var med og stiftet Start. — Han ble med på A-laget hvor han i mange år spilte i løperrekken og da mest som ytre venstre. Han var en farlig herremann på denne plass og mange er de mål han har fått plasert på rette plass i «noda». Foruten fotball var han også en meget habil turner i sin tid. Og foruten sin aktive idrett på fotballplassen for Start, har Einar Torjesen vært en meget dyktig mann i administrasjonen. Han har vært såvel formann som kasserer og styremedlem. Spesielt på det økonomiske område var han et jern. Det spørs om ikke klubben hadde stått på et ganske annet økonomisk solid grunnlag, hvis Torjesen hadde fått tingene gjennomført etter egne planer og ønske. Tro om ikke Start da hadde hatt sin egen bane idag? Det er heller ikke få ting den samme Einar Torjesen har gitt til Start i form av gaver til utøddninger, og ellers i det stille har støttet sin klubb økonomisk.

For sin innsats ble han fortjent og populært utnevnt til æresmedlem i 1950.

Jørg Hagen er også en av Start's stiftere fra 1905. Han kom fra «Tangenguttene» og ble straks med på A-laget. Imidlertid reiste han allerede i 1907 til Amerika, og var borte fra byen og Start til 1915, da han igjen kom tilbake til klubben vår. Etter

den tid har «Bokta» som vi populært kaller ham vært en trofast mann for Start. Han har vært med i utallige komiteer, og spesielt har han nedlagt et stort arbeide i finanskomiteen. Det er ikke få kroner som han har vært med å skaffet til klubbens kasse. Han har også vært med i uttakingskomiteen og nedlagt et interessert arbeide for gutte- og junioravdelingen. Forøvrig kan nevnes at «Bokta» har vært på samtlige klubbens årsmøter fra 1916 til i dag, unntatt en hvor han var syk, Litt av en rekord. I dag er han klubbens inkassator av kontingenten, og det er vel få som kjenner Start's medlemmer bedre enn den populære Jørg Hagen.

Han ble æresmedlem av «Start» i 1950.

Godt utvalg i

FOTOGRAFIAPPARATER
og **FILM** - Fremkalling
og kopiering

C. P. WINTERSBORG

FOTO - OPTIKK

Kristiansand S.

Telefon 2016

Seri. A.E

Et
sikkert
tegn-

Tegn **ALLE** Deres
forsikringer i

FORSIKRINGSSKAPET

Norrøna

Hovedkontor:
Dronningens gate 2.
Telefon 1066.

Skal De male?

BRUK DET BESTE!

TEOLIN S.Y.

er speilblank og like god utvendig som innvendig.

Fås i 8 delikate farger.

A/S DEN NORSKE LAKKFABRIKK — OSLO

GOLF

A.S ALBERT LEPSØES FABRIKKER
BERGEN

*Spesialfabrikk for skjorter, smokingskjorter,
fritidsskjorter og pyjamas*

NORGES MAKRELLAG S/L

KRISTIANSAND S.

Eksport av fersk- og frossen makrell

Formel- og oljefabrikk

Telefon: Centralbord 4160

Telegr.adr.: „Norgesmakrell“

SKAGERAKFISK S/L

KRISTIANSAND S.

Eksport av hummer, reker, fisk og hermetiske reker

Telefon: Centralbord 4160

Telegr.adr.: „Skagerakfisk“

De to som er tildelt Start's gullnål

Adolf Arntsen og Trygve Hamre.

Trygve Hamre — hvem er det som ikke kjenner dette navnet. Han som har spilt 20 år på Start's A-lag. Han som var Sørlandets første internasjonale spiller. Uttatt som c.half på Norges A-lag mot Skottland i 1927. Sin debut på landslaget kunne vel neppe blitt vanskeligere enn han fikk her. Gjennomvåt gressbane og mot et hurtigspillende skotsk proff-lag. — Tross nederlag fikk Hamre meget god kritikk for sin innsats. Sin annen store internasjonale oppgave fikk Hamre da han i 1930 ble utatt som c.half på Norges B-landslag mot Sverige på Stockholm stadion. Ved siden av sin aktive idrett har Hamre nedlagt et veldig arbeide i administrasjonen. Det eneste som han mangler, er formannsstillingen. Forøvrig er han Seniorrådetets ordfører i jubileums-året.

Det var derfor veldig populært at Trygve Hamre for all sin innsats for Start ble tildelt klubbens gullnål i 1938.

Adolf Arntsen, eller mere populært «Dollen», er han som en vel med rette kan si var den som fikk fart i saker

og ting når det gjaldt orienteringssporten her på Sørlandet. Foruten sine store administrative egenskaper, var han i sin tid den store og dominerende orienteringsløper her på bjerget. Det kan nevnes at i et kretsmeesterskap kom «Dollen» til mål nesten halvtimen før nestemann. Tidtagerne i løpet var ikke engang kommet på plass da de ble oppmerksom på ham og trodde at han hadde gitt opp. Men kontrollkortet var nok i orden og tiden så overlegen, som nevnt. Utenom sin aktive idrett har Adolf lagt en utallighet av løp og løyper og der hvor «Dollen» er med er det alltid fart og humor. Ski og sykling er andre idretter hvor Adolf har gjort seg meget bemerket.

For sin innsats ble populære «Dollen» tildelt Start's gullnål i 1947.

STARTERE PÅ LUND -
Gjør Deres innkjøp
i KOLONIAL hos

BRØDR. EIDET
Tlf. 1255 - Østerv. 48 a.

Alt i
SKOTØY
Emil Svertsen
SKOTØY FORRETNING

Telef. 2281 - Skippergt. 41

R A M M E R og
M A L E R I E R

S. Haavik

Skippergt. 30 - Telefon 4217

Brødrene Pedersen
SYKKELVERKSTED

Dronningens gt. 19
Kristiansand S.

W. Nørgaard Jensen

*Frukt- og Grønnsake-
forretning*

TAPET OG KUNST

Innehaver: Malermester H. S. Kvanvig

Kongens gt. vis a vis St. Josephs hospital - Privat: Hamreheia 17

KRISTIANSAND S. - Telefon 3930

tid for sunway persienner

— REX med vendestang

Hva sier De til:

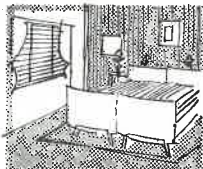
pastellgrønn
persienne
i stuen

lys blå
persienne
i kjøkkenet

rosa persienne
på
soveværelset

Merk Dem disse kjente utstyrs-
artiklene: SUNWAY persienner —
GRORUD gardinstenger (Standard
og Lux) — GRORUD gardinspiral
— GRORUD garderobehylle.

GS 1!

Når De velger persienne, skal
De tenke på to ting: persiennen
skal være holdbar, og den skal
pynte opp i interiøret.

SUNWAY-persiennen er solid
og forseggjort: alle beslag er
rustbeskyttet, viktige deler er
av messing, spilene er laget av
sterkeste og smidigste materiale.

SUNWAY-persiennen er vak-
ker. Ønsker De en farve som
står i stil med interiøret, skal
De se på SUNWAY DUO. De
kan velge mellom 8 vakre pa-
stellfarver på spilenes innside.

ET KVALITETSPRODUKT FRA
A-S

GRORUD
JERNVAREFABRIK

**FISKERNES
SALGSLAG**

KRISTIANSAND S.

„Sun-Chris”

Hele landets barnesko

Sporten er edel,
la også gaven
bli det. Ved an-
ledninger, husk
å benytte oss.

A.T. Kristensens Eff.

Sykler

repareres og oppusses

JØRGENSENS

Maskin- og Ovncentral A/S

Vestre Strandgt. 31

Vi fører de ledende merker i RADIO og VASKE-
MASKINER - STØVSUGERE og KJØLESKAP

Radio **TELEVISJON**
INNEH. HERMANN JUSTVIK

Senior-rådet

Foran fra venstre: Einar Kristiansen, Einar Torjesen, Trygve Hamre, formann, Jacob Lauridsen, Jørg Hagen og Reinholdt Samuelsen. — I midten: Sigurd Bergstøl, sekretær, Normann Mjølund, Anders Sørli, Bjarne Bergstøl, Thorvald Knudsen og Sverre Tharaldsen. — Bakerste rekke: Per Roksvold, Olav Tjomsås, viseformann, Thomas Aanensen, Arthur Bentsen, Brath Hægeland og Rolf Hafsett.

Seniorrådet består av:

1. Klubbens æresmedlemmer, hvis de er villige.
2. 12 medlemmer med 6 varamenn, valgt på årsmøtet. Disse velges for 2 år.

For å kunne velges som representant, må vedkommende ha fylt 35 år og ha stått i klubben minst de siste 10 år.

Seniorrådet velger innen sin midte ordfører, varaordfører og sekretær.

Seniorrådet ble opprettet på årsmøtet 15/11 1946, og på konstituerende møte den 15/4 1947 ble Reinholdt Samuelsen valgt til rådets ordfører med Trygve Hamre som varaordfører og Olav Tjomsås sekretær. Disse in-

nehadde stillingene i to perioder, altså 4 år.

I de følgende 2 perioder besto rådets styre av Anders Sørli, ordfører, Thomas Aanensen, varaordfører, og Bjarne Bergstøl, sekretær.

I det sittende seniorråd er Trygve Hamre ordfører, Olav Tjomsås varaordfører og Sigurd Bergstøl, sekretær.

Når det gjelder
BELYSNING

spør oss

Rolf Røstold
E.C.O.

Telefon 4985

START

alltid dagen med
ORIGINAL fra

Sørlandets Tobakksfabrikk

SENIOR-RÅDETS ERKJENTLIGHETSPOKAL

Senior-rådet har siden det ble opprettet, utdelt en pokal i de år hvor rådet har funnet at et medlem har gjort seg særlig fordelaktig bemerket. Pokalene er blitt utdelt på årsmøtene av rådets ordfører, og følgende 6 har mottatt denne. —

- 1947. Karsten Johannesen**, for sitt frammøte til trening og kamper, og for sin store interesse for fotballspporten i klubben.
- 1948. Håkon Tveit** for sin fortjeneste som fotballspiller på klubbens lag og som spiller på kretslag og B-landslag.
- 1949. Gunnar Ween** for sitt enestående arbeid med klubbens hytte på Skreros.
- 1950. Rolf Bjunes** for sin dyktighet som fotballspiller samt første-lagets sjåfør.
- 1951. Sverre Heidenreich** for sin innsats for klubben gjennom mange år, og spesielt for sitt iherdige og fruktbringende arbeid som trener.
- 1952. Finn Hanssen** for sin innsats som leder av junior- og gutteavdelingen i flere år, samt for sitt gode arbeid som redaktør og medarbeider av «Starteren».

Foran fra venstre: Håkon Tveit, Karsten Johannesen og Finn Hanssen.
Bak: Rolf Bjunes og Sverre Heidenreich.

BØKER — KARTER — BILLEDMAPPER

fra Kristiansand, Sørlandet og Setesdal.

Gå innom bokhandelen i Sparebankbygningen hvor De finner et riktig pent utvalg.

Sparebankbygningen - Telefon 1120

Gunnar Ween.

*Kristiansands Glasmagasin
Brot-Gjønningstede*

Sentralbord 1050

En god Starter må ha en god

Starter i bilen

Bil Magnet

AUTO ELEKTRISK SPESIALVERKSTED
Rådhusgt. 29 - Telefon 5366

Resultater i Norgesmesterskapet 1912/1955

- 1912: 1. runde. Fram 2—9, hj.
Deltok ikke 1913—1915.
- 1916: 1. runde. Fram 0—1, hj.
- 1917: 1. « Sif 2—4, hj.
- 1918: 1. « Ørn 1—5, hj.
- 1919: 1. « w. o.
2. « Donn 10—2, hj.
3. « Kvik, Halden 0—6
- 1920: Kval. runde. Donn 4—0, hj.
1. runde. Sif 2—0, hj.
2. « w. o.
3. « Storm 1—3, hj.
- 1921: Kval. runde. Storm 1—3 (e.o.)
- 1922: 1. runde. Mandalsk. 10—0, hj.
2. « Donn 3—4, hj.
- 1923: 1. runde. Flekkefjord 3—2, hj.
2. « Grane, Arendal 4—6
(Protest og omkam-
kampen avlyst)
3. « Grane, Arendal
2—1, hj.
4. « Fram 0—2
- 1924: 1. « Donn 1—2, hj.
- 1925: 1. « Mandalskam. 1—0
2. « Sif 0—2, hj.
- 1926: 1. « Grane, A.dal 1—3, hj.
- 1927: 1. « Mandalsk. 4—0, hj.
2. « Urædd 2—6 e.
- 1928: 1. « Vigør 3—2, hj.
2. « Donn 5—1 hj.
3. « Fram 0—5, hj.
- 1929: 1. « Grane, Arend. 3—2
2. « Viking 1—2, hj.
- 1930: 1. « Eydehavn 3—0
2. « Sif 1—3, hj. e.
- 1931: 1. « Trauma 5—0, hj.
2. « Vigør 2—1, hj.
3. « Larvik Turn 1—1, e.
Larvik T. 5—4, hj. e.
4. « Mjøndalen 0—8
- 1932: Kval. runde, w. o.
1. runde. Grane, Arendal 1—2
- 1933: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Vennesla 4—0, hj.
2. « Odd 1—6
- 1934: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Kragerø 4—1
2. « Vigør 4—0
3. « Sif 3—0, hj.
4. « Gjøa 1—4
- 1935: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Urædd 3—1, hj.
2. « Odd 1—2
- 1936: 1. kval. w. o.
1. runde. Drafn 2—3
- 1937: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Ulf 1—0, hj.
2. « Jarl 1—3
- 1938: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Ulf 1—1, e.
Ulf 0—1
- 1939: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Odd 1—4, hj.
- 1940: 1. runde. Fjell 3—2
2. « Flekkefjord 3—1, hj.
3. « Grane, Arendal
1—0, hj.
4. « Viking 0—5
- 1945: 1. kval. w. o.
2. kval. w. o.
1. runde. Jerv 2—1
2. « Donn 3—2
3. « Viking 2—2, hj.
e. 1—3
- 1946: 1. kval. Fagen 32 3—0, hj.
2. kval. w. o.
1. runde. Vindbjart 5—0
2. « Sif 0—3, hj.
- 1947: 1. kval. Bakke 3—0
2. kval. Farsund 3—1
1. runde. AIK Lund 3—1, hj.
2. « Jerv 2—3, hj.
- 1948: 1. runde. Egersund 1—0
2. « Pors 1—2, hj.
- 1949: 1. « AIK Lund 2—3, hj.
- 1950: 1. « Algård 1—1, hj.
e. 3—1
2. « Vindbjart 3—1, hj.
3. « Fram 1—2, hj.
- 1951: 1. runde. Nærbo 3—2, hj.
2. « Mjøndalen 6—4, e.
3. « Jerv 6—1, hj.
4. « Viking 1—4
- 1952: 1. « Vigør 2—0
2. « Pors 2—3
- 1953: 1. « Flekkefjord 1—4
- 1954: 1. « Donn 3—2, hj.
2. « Kragerø 3—2, hj.
3. « Viking 2—3
- 1955: 1. « Nærbo 2—3.

Stedet for turproviant

Knut Lie A/s

Byens Stabbur

Aage Johanson

SPORTSFORRETNING

H. Wergelands gt. 11 a - Tlf. 3210

DET BESTE

utvalg i elektriske artikler

MILSEN & LARSEN

VARME- OG KOKEAPPARATER

Dronningens gt. 15 - Telefon 3780

Ole A. Jylebæk

AUTOMOBILFORRETNING

KRISTIANSAND S.

Oslo - Trondheim

Kretsmesterskap

Klasse A.

1911 — 1912 — 1913 — 1916 —
1917 — 1918 — 1919 — 1920 — 1921
— 1924 — 1925 — 1929 — 1950 (avd.-
mester).

Klasse B.

1915 — 1919 — 1920 — 1921 —
1928 — 1932 — 1933 — 1939 — 1946
— 1950.

Klasse C.

1917 — 1918 — 1919 — 1931 —
1935 — 1937 — 1939 — 1946 — 1952.

Juniorklassen (16—18 år).

1949 — 1952 — 1954.

Gutteklassen (14—16 år).

1936 — 1938 — 1948 — 1949 —
1950 — 1951 — 1952 — 1953 — 1954.

Smågutteklassen (12—14 år).

1950 — 1952 — 1953.

Spillere som har 10 sesonger eller flere på 1. laget t. o. m. 1954

Trygve Hamre	20
Thomas Aanensen	14
Normann Mjølund	13
Haakon Tveit	13
Georg Davidsen	12
Finn Hansen	11
Sigurd Bergstøl	11
Jannes Bjørnsen	11
Øistein Høgeli	11
Olav Klepp	11
Albert Egeland	10
Harald Olsen	10
Erling Thorkildsen	10
Rolf Hafseth	10
Karl Pettersen	10
Øyvind Hansen	10
Oldman Bueklev	10
Reinholdt Samuelsen	10
Einar Torjesen	10
Einar Kristiansen	10
Arne Johnsen	10
Anders Sørlie	10
Daniel Olsen	10
Sverre Heidenreich	10
Karsten Johannesen	10

Klubbens to landslagsspillere.

Trygve Hamre,
B-landskamp mot Sverige 1930.

Håkon Tveit,
B-landskamp mot Danmark 1954.

**BESTE UTVALG I MUSIKK
OG FOTOVARER**

Musikk Film's
J. SVENNINGSEN KRISTIANSAND 5

Sett kulør på tilværelsen

EDV. B. TORJESEN

FARVEHANDEL

Telefon 3500

Bergkvist & Co.

Kristian 4. des gt. 26 a — Telefon 3163

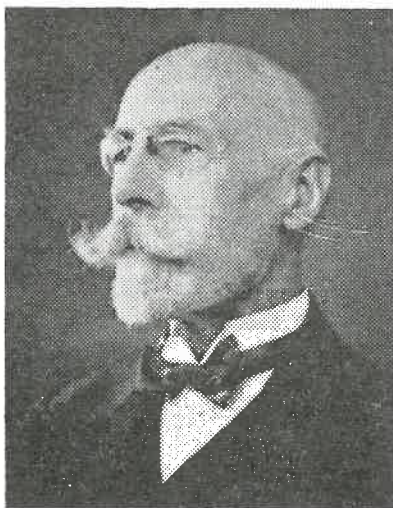
Stort utvalg i norske og utenlandske
GLASS, PORSELEN OG STENTØIVARER

Start's autoriserte dommere gjennom 50 år

- 1914: Anker H. Iversen
 1917: Johan Jahnsen
 Rolf Jørgensen
 1918: Niels Chr. Hansen
 1920: Bernhard Berthelsen
 1922: Erling Svendsen
 1924: Gudleik Støylen
 1926: Sverre Andersen
 1929: Knut Gundersen
 1930: Oddmund Mosland
 1932: «Teddy» Andersen (forbundsdommer)
 1935: Olaf Aanensen (forbundsdommer)
 1936: Bjørn Bugge (forbundsdommer)
 1938: Bjarne Sørensen
 1940: Rolf Hafsett
 1945: Brath Hægeland
 1946: Sverre Hansen
 Erling Tofteland
 1948: Sverre Olsen (forbundsdommer)
 1952: Arnfinn Gundersen
 Henrik J. Haukland
 1954: Gunnar Pedersen.

Fotballvennen og ildsjelen gjennom mange år, Einar Kristiansen.

83-årige Jacob Lauridsen, i dag Start's eldste medlem.

Start's formenn innen Sørlandske og Vest-Agder Fotballkrets

Sørlandske krets:

- 1911: Johan Jahnsen
 1912: —«—
 1913: —«—
 1914: —«—
 1915: —«—
 1916: —«—
 1917: —«—
 1918: Bernhard Berthelsen

Vest-Agder:

- 1920: Trygve Pedersen
 1921: Jørgen Moe
 1923: Nils Hansen
 1924: Thomas Svendsen
 1925: —«—
 1927: Einar Kristiansen
 1928: —«—
 1929: —«—
 1930: —«—
 1931: —«—
 1932: Bjørn Bugge
 1933: —«—
 1934: —«—
 1935: —«—
 1936: —«—
 1939: Einar Kristiansen
 1940: —«—
 1945: Einar Kristiansen
 1946: —«—
 1947: —«—
 1948: —«—

Johan Jahnsen

Hvem av Start's medlemmer har ikke hørt tale om **Johan Jahnsen**, klubbens formann i 1912 og fra 1914—19.

Uten forkleinselse for noen av klubbens mange formenn gjennom 50 år står Jahnsen som «høvdingen». Han hadde meningers mot og ville at hans retningslinjer skulle følges. Han forlangte sogar på en generalforsamling, at han, hvis han skulle motta gjenvalg, skulle få anledning til å utpeke de andre styremedlemmer. — Det kunne selvsagt ikke generalforsamlingen gå med på, men det viser hans sterke vilje og hans ønske om at klubben skulle få et handlekraftig styre. Han gav seg på det da, og lot seg gjenvelge til formann, men forbeholdt seg å ta spørsmålet opp neste år. Johan Jahnsen hadde nemlig store planer og ønsket kraftig hjelp av styret. Han gikk med full kraft inn for idretten innen Start. Hans idé var at all idrett i byen burde inn under én klubb, både fotball, friidrett, sykling, ski og bandy, — ja sogar turn og roing. Det lykkes for noen av disse grener, men det møtte selvsagt motstand fra den eksisterende skiklubb og turnforening. Han hadde øyensynlig tatt «Odd», Skien, som forbilde. Jahnsens død bevirket at saken ble lagt bort.

Johan Jahnsen døde under spanske-sykeepidemien i januar 1919 samtidig med sine 2 brødre som også var Startere. Alle tre ble senket i graven av idrettskamerater.

Reinholdt Samuelsen.

- 1949: —«—
 1952: Sverre Tharaldsen
 1953: —«—
 1954: —«—
 1955: —«—

Alfr. og Rich. J. Tønnessen

MURMESTRE
 Tlf. 5067 - 4916

Nybygg og reparasjoner

JUNIORAVDELINGEN

På fruktene skal treet kjennes, sier ordtaket.

Kaster man et blikk tilbake på de mange bragder Start junioravdeling har utført, spesielt i de siste årene, må det med rette kunne hevdes at eplet ikke er falt langt fra stammen. I mange tilfelle har vel våre yngre lag foregått de voksne med gode eksempler. Det skyldes forhåpentlig at en gunstig vekselvirkning har funnet sted. Det er jo alltid bra å ha noe godt å slekte på.

En sterk junioravdeling er en klubbs ryggrad. Uten gode rekrutter og en jevn tilvekst av ung-gutter som har trådt barneskoene i klubben, ville Start neppe ha stått så sterkt som den gjør. Vi har i alle år vært i den lykkelige stilling at svært mange talentfulle gutter har funnet veien til våre rekker, og de har gått gradene opp igjennom fra guttelaget til A-laget. Start har gjennom 50 år vært den førende fotballklubben på Sørlandet. Heldigvis forsto fremsynte ledere tidlig at rekrutteringen må sikres om klubbens farger til enhver tid skal kunne holdes høyt og i ære. Som på en rekke andre felter, ble derfor Start en foregangsklubb, når det gjaldt opprettelse av guttepartier. Det første frø ble sådd allerede før 1914, og mannen som har æren

av å ha satt hjulet i gang, er Håkon Endreson. Han hadde god støtte i arbeidet av Start tidligere så kjente og dyktige administrator Johan Jahnsen som betød svært mye for Start. Som et kuriosum skal nevnes at skuespiller Nils Hald var en av småguttene fra den første tiden. Siden etter har mange kjente navn stiftet be-kjentskap med fotballspillet i Start.

Karsten Johannesen,
Junioravdelingens oppmann.

Opp gjennom årene har en rekke dyktige og initiativrike ledere tatt seg av Start guttepartier. Uten forkleinelse for noen vil vi fremheve Einar Kristiansen og Olav Tjomsås' uegenyttige og interesserte arbeid. Disse kom tidlig inn i bildet og var utrettelig i sin innsats for klubbens unge garde. «Vi må gjøre noe for guttane,» var Kidjans stadige omkved, og hverken han eller Tjomsås sparte seg, når det gjaldt å skrape sammen penger til turer og liknende. Utallige er sikkert de utlodninger de har holdt for å skaffe de nødvendige midler til en tur.

Start opererte til å begynne med utelukkende med gutte- og småguttepartier, mens de som i dag sorterer under begrepet junior, ble regnet som voksne og som sådanne benyttet på C eller høyere lag. Det gikk nok så mange år, før kretsserier ble organisert, men lederne fikk i stand privat eller pokalkamper, og i disse gjorde Start seg sterkt gjeldende.

Innmeldelsen i klubben foregikk den gang i langt mer høytidelige former enn i dag. Man måtte møte opp på Startermarka, hvor Johan Jahnsen foretok den rene eksaminasjon og spurte hver enkelt grundig ut om de hadde interesse for klubben og for fotballsporten. Ble de godtatt, fikk

De andre i juniorutvalget 1955.

Fra venstre: Asbjørn Strømsvåg, Birger Topstad, Rolf Bjunes, Lars-Helge Myhre, Aug Andersen, Finn Hanssen, Sverre Kielland, Ole Chr. Vercoe og Oddvar Dovland.

Guttelaget 1930.

Foran fra venstre: Georg Sæther, Hans Thorkildsen og Olav Henriksen. I midten: Rolf Tobiassen, Erling Wasland og Walther Bjørstad. — Bakerst: Henry Falkum, Per Roksvold, Henry Ellefsen, Harry Ljosdal og Didrik Hansen. Bak: Lederne, Einar Kristiansen og Olav Tjomsås.

de beskjed om å komme igjen og delta i treningen neste gang.

På Startermarka ble det arrangert innbyrdes kamper, og det hendte at 66 spillere var i gang samtidig på 3 forskjellige baner.

Det å få bli med på en tur, var en stor ting, og rett som det var, dro lagene avsted til Flekkefjord, Grimstad, Lillesand eller endog så langt øst som til Kragerø, hvilket var litt av en reise den gang. Start lag spilte i denne tiden en dominerende rolle, og en gang ble sogar MK's B-lag slått av vårt guttelag.

Medlemstallet svingte atskillig, — men klubben kunne ha opptil 100 medlemmer i de yngre aldersgrupper. Som oftest var det godt beventd med spillere i 17—18 års-alderen, og det var den rene kamp om å få bli med på klubbens C-lag som ble et rent rekrutteringslag for A laget.

Det gikk atskillige år, før krets-seriene kom i gang. Det skjedde først i 1930-årene, og til å begynne med hadde Flekkefjord praktisk talt monopol på mesterskapene i gutteklassen. Men Start oppet seg flere ganger, og endelig i 1936 lyktes det å erobre titelen for første gang. Flekkefjord måtte i finalen se seg slått med 2—0. Siden er det blitt mange mesterskap i denne klassen. Fra 1948 til og med 1954 har Start vunnet 7 mesterskap på rad.

Etter som årene gikk og klubben

vokste dukket den idé opp at junior- og guttepartiener skulle skilles ut som egen avdeling med eget styre. Det skjedde i året 1937. Det første styret ble sammensatt med Rolf Hafsett (Olsen) som form., Sverre Tharaldsen ble varaformann og Jakob Halvorsen sekretær og kasserer. Styret utarbeidet forslag til lover for avdelingen og foreslo kontingenten satt til 1 kr. for gutter under 16 år og 2 kr. for gutter over denne alder. Tar man prisstigningen og kronens synkende verdi i betraktning er det altså langt billigere å være medlem av klubben i dag som kontingenten er kr. 1.50.

Starts junioravdeling holdt sin første egne generalforsamling 25. januar 1938. Denne dato betegner følgelig litt av en milepel i avdelingens historie. Ca. 30 av guttene var til stede på årsmøtet, og ved valgene ble Håkon Tveit og John Andersen valgt som guttenes første representanter i eget styre. Junioravdelingen fikk i denne tiden lov til å benytte Start klubblokale to ganger i uken, og det ble skapt et godt kameratskap som ga seg utslag i en utmerket lagånd som hersket såvel på som utenfor banen. Det ble dette året spilt en rekke kamper, og de fleste resulterte i sikre seire. Således vant Start juniorlag 11—0 over Tveit IL.

Samme år dro juniorlaget utenlands for første gang. Ferden gikk til Dan-

Alt på en hånd

BYGNINGSARTIKLER
JERNVARER
RØR OG SANITÆR
VINDUSGLASS
REDSKAP - VERKTØY
MALING - TAPETER
LINOLEUM - STRAGULA
JØTULOVNER - KAMINER
KJØKKENUTSTYR

Spør

S. Jørgensen 1/19

Sentralbord 4095

Symaskiner

Vi er forhandler for de kjente **HUSQVARNA SYMASKINER**. — 4 timers gratisundervisning i søm og apparater gir vi alle nye og gamle HUSQVARNA-eiere!

Ta bena fatt til

A-S
O B O W A T T
Markensgt. 13 - Telef. 1326

BYGNINGSARTIKLER
JERNVARER

FOR BYGG
THORFINN A UGLAND

Kr. 4. gt. 33/35 - Tlf. 3685

Juniorlaget som var i Danmark 1938.

Foran fra venstre: Finn Karlsen, Olaf Klepp, Karl Knudsen, Bjørn Hansson. Bak: Garmann Oland, Sverre Heidenreich, Kåre Pedersen, Kurt Andersen, John Andersen, Håkon Tveit, Rolf Bjunes og Rolf Johanssen.

mark, og det ble en begivenhetsrik tur for guttene som gjorde en god innsats i vårt sørlige naboland. Om høsten kjempet både junior- og guttelaget om kretsmeesterskapet mot Flekkefjord. I juniorfinalen vant Flekkefjord 2—1, mens Start fikk kretsmeesterskapet i gutteklassen etter diverse omkamper. I den siste kampen i Mandal møtte ikke flekkefjæringene. Junioravdelingen hadde dermed første år bevist at den var i stand til å stå på egne ben. Starten var god, og tilsiget av medlemmer bra. Medlemstallet lå i denne tiden på rundt om 100. Budsjettet man hadde å rutte med var ikke stort, men 350 kr. var saktens penger den gang.

Året etter vant orienteringssporten innpass blant juniorene, og selv om fotballen i alle år har spilt hovedrollen, har våre medlemmer hevdet seg med glans i andre idrettsgrener. Således ble det i årene før krigen arrangert skirenn, og bandy ble også tatt opp på programmet i vintermånedene.

Krigens tunge år satte en stopper for all idrettsutfoldelse. Men i 1945 fikk det oppmagasinerte behov etter og lyst til å drive idretts fritt avløp blant ungdommen igjen. Det var derfor ikke mer enn naturlig at Start junioravdeling straks oppsto som en fugl Fønix av asken, da friggjøringen kom. Vårt æresmedlem, Trygve Ham-

re, tok på seg vervet som den første formann etter krigen. Det ble å bygge det hele opp fra bunnen igjen. Det krydde av gutter på treningene, og interessen var større enn noensinne. I en fredsmarsj junioravdelingen arrangerte deltok ikke mindre enn 373 personer. Resultatene i fotballkampene ble ikke særlig bemerkelsesverdige de første årene. Det vekslet mellom seier og tap, og lagené maktet aldri å nå til topps i seriene. Medlemstallet vokste betraktelig i denne tiden. I 1946 hadde avdelingen 190, mens den i 1951 nådde den foreløpige topp med over 250.

I 1948 ble imidlertid junioravdelingens gullalder innledet. Den vedvarer for så vidt ennå. Fra nevnte år begynte Start å vinne kretsmeesterskapene en gros, og i tillegg vant guttelaget den flotte Oksøpokalen til odel og eie etter å ha vært best i 1947, 1948 og 1949. Start ble således eneste klubb som hadde napp i det verdifulle trofeet — en storslått gave fra kristiansandere i foreningen Oksø over i Brooklyn.

I 1948 lanserte Start som første norske klubb ideen med målaksjebrev som viste seg å skulle bli en temmelig innbringende affære for avdelingen de nærmeste årene. Ideen ble hentet fra Hjørring. Det tegnet seg så mange, og det ble scoret en slik haug med mål i sesongens løp, at juniorene i 1949 kunne innkassere over

1000 kr. på tiltaket som andre klubber senere har tatt etter.

1948 ble også litt av et merkeår for så vidt som Start juniorlag var det første juniorlag som fikk æren av å spille på det nyåpnede Stadion. I vår egen turnering vant vi 7—0 over Hjørring i finalen og satte en målrekord som ble stående en tid der ute. Samme sesong fikk Start også for første gang en spiller med i Fotballforbundets treningsleir for juniors idet den lovende keeper Arne Tofte (bror av Rolf) ble tatt ut som eneste representant fra Sørlandet. Etter rapportene å dømme gjorde han sine saker godt.

Etter at opptakten til storhetsperioden var dannet, fulgte en rekke sesonger, hvor våre lag så å si vart

Fotballstøvler!

Vi fører

Hans Nordahl's modell

Brustads —

Wing's —

OLAF BIRKELAND

Aage Abrabamsen

Gullsmed

Henr. Wergelands gt. 11

Telefon 4618

TIL RENGJØRING:

Prøv vår nye grønnsåpe

«L I N A»

og De vil bli fornøyd.

Ren linoljesåpe pakket i plastikk.

Victor Kjemisk Industri A/S
Brødr. Krauss

rubbe og rake. I 1949 spilte junioravdelingens forskjellige lag 49 kamper og hadde 159—44 i målaverage, en rekord som foreløpig ikke er slått. Året etter ble det for første gang arrangert kretsmesterskap i smågutteklassen (12—14 år), og også her ble det klar seier for de gul/svarte farger. Oppslutningen om treningen steg stadig, og årsberetningen forteller at opptil 90 gutter var å finne i aktivitet på banen på treningskveldene, så det sier seg selv at det ble trangt om plassen. I 1951 nøyde Start seg med kretsmesterskapet i gutteklassen, mens juniorlaget ble avdelingsmester og tapte for Flekkefjord i finalen. Det er vel verd å legge merke til at ingen av våre lag i disse årene er blitt dårligere enn nr. 2 i serien. 1952 ble imidlertid resultatmessig det store året med kretsmesterskap i tre klasser på en gang: smågutte-, gutte- og junioravdelingen.

Da cupmesterskapet for junior ble innstiftet i 1953 meldte Start seg som deltaker og ble det første lag herfra som fikk være med. Etter to gode kamper med 5—0 over ABK og 10—0 over Egersund, ble vi kanskje noe overmodige og møtte vår skjebne i form av en kaldusj i Stavanger. Det ble tap 1—6 for Viking i 3. runde, og det merkelige er at selv om resultatet ble stort, var kampen nokså jevnspilt. Nederlaget var derfor noe tungt å fordøye. Det skyldtes at forsvaret sprakk fullstendig på slutten. Det var om denne kampen Stavanger Aftenblads «Benna» sa at det var den eiendommeligste kamp han hadde sett. «Her spiller to lag jevnt og så taper det ene 6—1.»

Også i 1953 noterte junioravdelingen seg for to mesterskap og i fjor kom to nye i tillegg.

I løpet av 7 år har Starts junioravdeling sikret klubben 13 av 18 oppnåelige mesterskap i de forskjellige klasser, en prestasjon det står respekt av og som få klubber i landet kan oppvise maken til. Enkelte av våre gutter kan da også skilte med opptil 5 kretsmesterskap i fotball, og noen av de som spiller i år har sjansen til å få ennå flere.

Selvfølgelig var Start frempå, da Norges Fotballforbund satte i gang med ferdighetsmerket for gutter i alderen 12—16 år. En starter, Bjørg-

Juniorlaget 1946.

Foran fra venstre: Birger Jacobsen, Leif Thorbjørnsen og Øistein Tønnessen. Bak: Leif Gundersen, Bjørn Brune, Arne Jacobsen, Villie Torvund, Sven Gjervoldstad (død), Kåre Wilhelmsen, Arne Johan Reinertsen, Odd Kristiansen og lederen Karsten Johannesen.

ulf Svenningsen, var den første på Sørlandet som klarte fordringene til bronseballen, og Oddvar Dovland fikk sølvballen som førstemann. Fjorårets høst ble 11 bronse- og 1 sølvball, og Start lå da som nr. 5 av samtlige klubber i landet.

Fremgangen skal fortsette, bør være junioravdelingens valgspåk i årene som kommer. Mye tider på at årets sesong ikke skal bli dårligere enn de sist forgående. Start junioravdeling har tradisjoner å hevde. —

Viser bare klubbens medlemmer den rette interesse for våre yngste og hjelper til med å ta vare på dem ved å ta et tak for avdelingen, vil Starts junioravdeling sikkert vokse og trives i årene fremover. Og guttene vil sikkert oppvise nye resultater vi alle kan glede oss over og være stolte av. Hold fram som dere stevner og kjemp ærlig og tappert for klubbens farger, unge startere.

Hafi.

Den yngre garde i 1948.

Fra venstre: Bj. Torjussen, Rolf Lie, Egil Gundersen, Ulf Bergsmo, Hroar Isachsen, Helge Jahnsen, Birger Ardal, Svein Pedersen, Tor Olsen, T. Lindbäck-Larsen, Oddv. Gunvaldsen, Ragnar Olsen, A. Føreland og Leif Hansen. Foran: treneren Karsten Johannesen.

TAGE SYLVAN Brekhamser

 Aut. r. Orleggerforretning

Varme- og sanitæranlegg

Telefon 2796

Starts guttelag 1949 som tok «Oksøpokalen» til odel og eie.

Foran fra venstre: Mads Unneberg, Asbjørn Bentsen, Øivind Opsal, Andreas Larsen og Egil Gundersen. — Bakerste rekke: Svein Sørensen, Aug Andersen, Rolf Lie (med «Oksøpokalen»), Magne Gumpen, Tore Anderssen og Erik Rosenberg.

Guttelaget 1955.

Foran fra venstre: Øystein Engeland, Bjørn Bergstøl, Jan Gerhard Jahnsen, Bjørn Olsen og Thorbjørn Axelsen. Bakerste rekke: Kåre Drøsdal, Sverre Kielland, Carl Fr. Damsgaard, Tore Eskedal, Bjørgulf Svenningsen og Oddbjørn Hjetland.

Alltid det beste utvalg i sportssko og støvler.

Rimelige priser. — Når det gjelder sko

PER. ROKSVOLD
SKOmagasin

Vårt firma leverer følgende lindanmidler:

Hortex lindan-emulsjon 20 %.

Hortex lindan strømiddel.

Hortex lindan dustepulver.

Jacutin tabletter, stor type.

Jacutin tabletter, liten type.

Jacutin staver, stor type.

Jacutin staver, liten type.

Jacutin pudder.

AUG. P. HORN A/S

MOSS

FABRIKK FOR ARBEIDSKLÆR

Skjortefabrikken Trubi

MOSS

ORIENTERINGS-AVDELINGEN

Den 13. oktober 1934 er en dag med historisk betydning for Start's orienteringsinteresserte medlemmer. Da arrangerte nemlig Oddersjaa o-løp, og på startlisten såes de første deltagere i denne sporten fra Start, nemlig Søren Kaaland, Adolf Arntsen, Henry Kristensen og Reidar Holum.

Og fra denne dagen begynner en nesten eventyrlig utvikling på o-fronten i klubben vår. Men kanskje skal vi ta det litt mer fra begynnelsen:

A ferdes i skog og mark etter kart og kompass, var lite brukt før denne tid, og o-konkurranser var sjelden. Selv om det ble arrangert o-løp alt i 1890-årene, ved Bergen og ved Oslo, gikk det mange år før det ble noe sving på denne sporten. Det ble det ikke før i 1920-årene, og til våre trakter kom denne sporten først ved oberst Hertzberg. Våren 1926 arrangerte han det første o-løpet her nede,

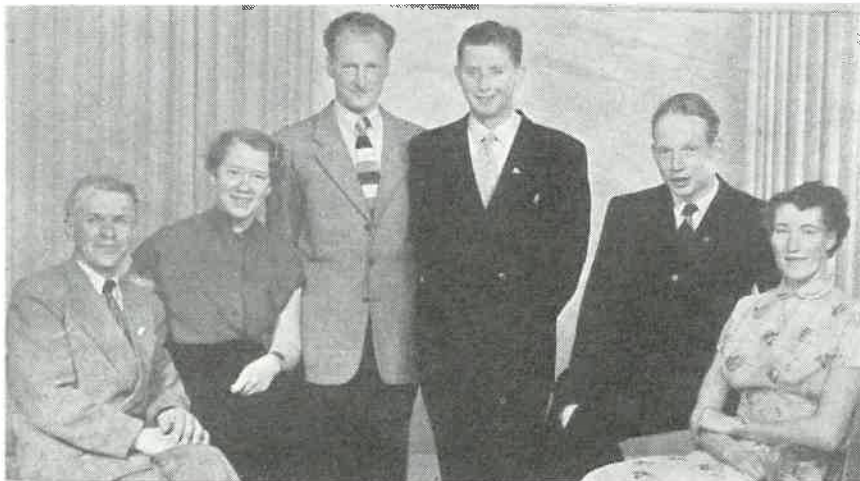
Fra et propagandaløp i 1951.

Josef Pedersen (t. h.) studerer kartet sammen med Thorbjørn Høgeli jr.

og i disse årene drev han en stor propaganda, og hans virksomhet bar store frukter, men først noen år senere. Det gikk tregt i begynnelsen. Men i begynnelsen av 1930-årene ble det noen løp, og da var det nok også Startere med, men da var de speidere, og først i 1934 deltok de for Start.

For Start ble de første årene svært beskjedne, og et 4-manns lag var det vanskelig å stille i løpene helt fram til krigsårene. I forbindelse med en klubbturn til Skau-Skau høsten 1936 ble det arrangert et klubløp, vårt første o-arrangement, og det ble forresten vunnet av Normann Andersen.

Men så begynte det å bli større aktivitet. Året etter var det et større løp i Kjos-traktene med Adolf Arntsen og Reidar Holum som arrangører og med ca. 50 deltagere. Løpet ble

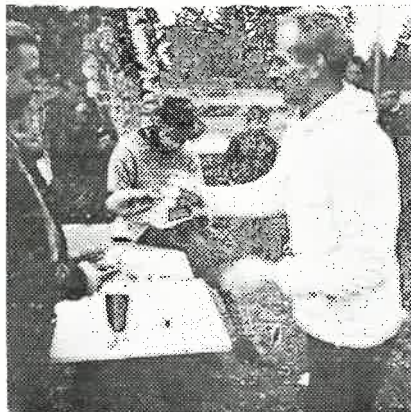
Orienteringsutvalget:

Fra venstre: Finn Jørgensen, oppmann, Sonja Gulbrandsen, Trygve Kimestad, Josef Pedersen, Aimar Lundal og Ella Syvertsen.

en stor suksess, og forresten vunnet av Arne S. Gerhardsen, Oddersjaa, mens Kristen Kaaland vant junior-klassen.

I årene fram til krigen arrangerte Start et løp hvert år, men terminlisten var jo helst romslig i forhold til nå, selv om interessen var stigende.

Når man søker tilbake i protokoller og avisreferater fra denne tiden, er det et navn som går igjen som en rød tråd så sant det gjelder orientering i Start: Adolf Arntsen. Det er kanskje farlig å nevne navn i en slik forbindelse, noen er så lett å glemme i farten, men Adolf var til de grader på farten, at hans navn slår en i møte fra hver side i protokollene. Og like mye utmerket han seg som løypelegger, arrangør og deltager, og hans arbeid for utbredelse av o-idretten

Adolf Arntsen.

er uvurderlig. Dette gjelder ikke bare vår klubb, men såvel Vest-Agder som Aust-Agder.

I 1939 arrangerte Start Skau-Skau-løpet for første gang. Og av de 51 deltagerne ble Einar Andersen best. Dette løpet ble arrangert også i 1940, og etter krigen i hvert år fram til i fjor.

Under idretts-streiken ble det naturlig nok slutt med all offentlig o-konkurranse. Imidlertid ble det arrangert 2 illegale løp med meget god deltagelse. Rolf Hafsett la begge løypene.

Etter frigjøringen begynte ekspansjonen igjen. Det ble veldig oppsving i propagandavirksomheten, og flere og flere løp ble arrangert med bedre og bedre deltagelse.

Orienteringskursene som ble holdt de første årene etter 1945, samlet opptil 100 deltagere, og avisene viste stor interesse med store instruksjonsartikler. (Igjen en finger til Adolf.)

I 1946 arrangerte Adolf & Co. en ny og høyst sørlandsk form for o-løp, Fagervik-løpet i Høvåg. Det ble en knallsuksess, fortalte avisene, og ca. 200 deltagere var med. Løpet var amfibie-betonet og gikk på søndag som parløp, med noen poster plassert på holmer, slik at det ble noen svømmeturer. Lørdagen var forbeholdt leirbål og forskjellige former for underholdning til hjelp på det triuelle.

Denne periode var en gyllen tid for Start's orienteringsutvalg. På premie-

utdelingen for Fagervik-løpet ble det fremført en hel revy av o-folket. Fra denne tiden stammer vel også vår O-propaganda-marsj som nå har gått sin seiersgang, i alle fall på hele Sørlandet.

Årsrapportene fra både 1946 og 1947 forteller om de beste o-år i klubbens historie.

På Adolf ble det kretsmesterskap i 1946, og førsteplass i Sørlandsmesterskapet. Det ble imidlertid annullert som SM, da en post var unøyaktig angitt. Dette Sørlandsmesterskap fikk Adolf igjen i 1947, samme år som han arrangerte poeng-o-løp for første gang. Det ble også meget vellykket og en ny triumf for Adolf og Start.

I 1948 ble igjen et nytt løp lansert av Adolf, nemlig kretsmesterskap i stafett, og det ble en 3-dobbel triumf for Start med brødrene Kristen og Søren Kaaland sammen med Rolf Hafsett som de beste.

Vel tilfredse årsrapporter finnes det også for 1949 og 1950, men sesongen i 1951 ble vel kanskje den aller beste i o-historien vår. Det begynte med en knusende overlegenhet i 15-manns konkurransen mot Oddersjaa. Deretter fulgte første og andre plass i KM stafett med Adolf, Hafsett og Ole P. Kulien som de beste. Deltagelsen var jevnt god hele året, med klimaks på Granes nasjonale løp i september. Da var vi en hel buss (en av de største), og vi feiet godt med oss på premiebordene. I konkurransen om beste 4-mannslag i lang løype vant Start, mens Start's nestbeste lag ble nr. 3.

De siste sesongene sitter vel godt i erindringen hos de fleste, men vi kan jo for ordens skyld minne om at i 1953 ble Aimar Lundal kretsmester individuelt, og i stafett sammen med Trygve Kimestad og Arne K. Bragdø. I 1954 ble det kretsmesterskap til Karina Tjoland og Sørlandsmesterskap til Sonja Gulbrandsen.

Og så står historien åpen. klar til å registrere nye triumfer i orienteringssporten.

Dette er en ny sport, men allerede nå såpass gammel at vi kan tale om et generasjonsskifte. De første fra 1930-årene er for gamle-karer å regne, og stadig nye navn har flettet seg inn i våre protokoller, og dermed i historien. Å trekke fram noen en-

Aimar Lundal og Trygve Kimestad med «laurbærkrans» etter å ha vunnet «Fjelløpet» 1954.

Start's deltakere under Sørlandsmesterskapet 1952.

Sittende på huk fra venstre: Randi Olsen, Bjørg Gjervoldstad, Øivind Nordkvist, Kirsten Lande (med lagpokalen som Start vant), Aimar Lundal, Josef Pedersen, Karina Tjoland, Arne Bragdø, Inger Kulien og Odd Einstabland. Bak: Ragnvald Voreland, Rolf Hafsett, Willen Jacobsen, Randi Moi, Trygve Kimestad, Øyvind Thobro, Øistein Hjetland og Tom Robstad.

kelte, kan være farlig. Men mon vi ikke skulle ta sjansen på å nevne noen av dem som i årene like etter krigen var med og skapte den o-stammen vi har i dag, Adolf Arntsen,

Søren Kaaland og Rolf Hafsett. De har sin del av æren for at O.T.U.V. står så sterkt som det gjør i dag.
Øivind Thobro.

DAMEAVDELINGEN

Styret 1955.

Fra venstre: Ruth Hanssen, Rigmor Ommundsen, Hjørdis Jahnsen, Jenny Johannesen, formann, og Margit Hagen.

Dameavdelingen kan i år feire 10 års jubileum. Avdelingen ble nemlig stiftet 22. november 1945. Det var på årsmøtet forslaget kom om å stifte en dameavdeling. Forslaget fikk stor tilslutning, og på det konstituerende møte ble fru Borghild Andersen valgt til formann. Det ble straks satt i gang innendørstrening som ble ledet av Ethel Pedersen (nå fru Knudsen), og det varte ikke lenge før avdelingen meldte seg inn i Håndballforbundet. Selv om rutinen og teknikken manglet, gikk de inn for oppgaven med glød og innsats. De plaserte seg så bra i sesongen 1946, at de fikk anledning til å stille med to lag i krets-serien året etter. De nådde aldri til topps, men de likte å drive aktiv idrett, og det er jo det viktigste. Sin

største bragd leverte de i 1950, da de nådde 4. runde. Her måtte de se seg beseiret i Stavanger av Sauda IF.

Interessen for håndballsporten var stor over hele Vest-Agder i etterkrigsårene, men hos de aller fleste lag sviktet det på rekrutteringen. Det samme skjedde i Start, og i 1951 måtte avdelingen dessverre melde seg ut av Håndballforbundet da de ikke maktet å stille lag.

En sport som flere av Starts damer fremdeles gjør seg gjeldende i, er orienteringssporten, og uten å skryte må vi få lov å tilføye at vi er stolte av deres prestasjoner. Men om dette kan en lese nærmere under orienteringsspalten.

Dameavdelingens formenn gjennom de ti år har vært:

- 1946: Fru Borghild Andersen
- 1947: Haldis Egeland
(nå fru Timenes)
- 1948: Fru Eva Hansen
- 1949: « Eva Hansen
- 1950: « Eva Hansen
- 1951: Anne Lise Salvesen
(nå fru Heidenreich)
- 1952: Fru Eva Hansen
- 1953: « Jenny Johannesen
- 1954: « Jenny Johannesen
- 1955: « Jenny Johannesen.

Selv om avdelingens medlemmer i dag ikke har så mange med i aktiv idrett, ligger de likevel ikke på lat-siden. De er representert i hyttekomitéen, festkomitéen og orienteringsavdelingen. Dette er viktige til-litsverv som de utfører på en utmerket måte. De arrangerer sine egne medlemsmøter, og selv om samtalen ikke griper så sterkt inn på det idrettslige område, koser og hygger de seg likevel. Det er en fin avkobling fra slit og mas med små «vordende Startere», men tilslutningen er ikke helt på høyde når vi tenker på at avdelingen i dag teller over 100 medlemmer. Det er spesielt de unge som uteblir, men livet byr jo på så mange ting at en vel helst ikke kan klandre dem for dette.

Torvets Vaskeri

Håndverkerforeningen

Telefon 1308

Damevesker

Shoppingvesker

Toalettartikler

Kjøpes best hos

Bergstols
DROGERI &
PARFYMERI

Jubileumsårets formann, Jenny Johannesen, er en ildsjel som ikke sparer sin avdeling når det gjelder å kunne yte en innsats for Start. Er noe i veien med draktene, gjelder det gardiner til hytta eller mangler junioravdelingen fotballer, da fører hun fram sine tropper, og alle hindringer blir jaget på flukt.

Eva Hansen.

TRIANGULERING
KARTLEGGING
NIVELLERING
STIKNING
GRUNNBORING

TOLLBODGT. 6 TLF. 3071
KRISTIANSAND S.

Smilende håndballjenter foran en kamp mot Grane i 1948.

Foran fra venstre: Signe Finneid, Bertha Lie og Tordis Kristensen. — Stående bak: Else Solgård, Erna Lande, Thordis Ohlson, Gyda Hamre, Berit Johansen og Herdis Markussen.

Rasmus Tøllaksen

Den gode, gamle forretning

**LUDVIG
TOBIASSEN**
HERREEKVIPERING

med det nye, elegante utseende

Vi gratulerer «Start» med de 50 år

ALBERT KNUDSEN

Henrik Wergelands gate 6 - Telefon 1729

Vi minner alle «STARTERE» om vårt fantastiske utvalg i

DAME-, HERRE-, PIKE- og GUTTESYKLER
SYKKELDELER

Spesialforretning i sykler og symaskiner i 50 år

SKOTØY
FOR ARBEID OG SPORT!

 Ole D. Danielsen

En gros - En detalj

«Danngården»

KRISTIANSAND S.

LUNDSIDENS SAMVIRKELAG

START

Deres innkjøp i en av våre fem avdelinger

KRANSER

BLOMSTER

Kristiansands Blomsterforretning

Innehaver: Else Hebler

Rådhusgt. 4 - Børskaféens gård - Tlf. 2687

Medlem av Norsk Blomstertelegraf.

Blomster besørget over hele verden.

MARIUS ANDERSEN

Fortuna

SKOTØY EN GROS

VI UTFØRER

Alt til faget henhørende

F. & A. EGELAND

Aut. rørleggere - Tlf. 2478, 2961

„Corner”

FRUKT- OG SJOKOLADE-
FORRETNING

GRATULASJONSBYRÅ

Marvikveien 84 - Telefon 5687

Harald Langeland

MALERMESTER

Solheimsvei 6

Telefon 4585

GAVER OG PREMIER

Gullsmed

HELGE HODNE

Kirkegt. 8 - Tlf. 4672

ARRANGØRER

Når De trenger buss, henvend
Dem til oss. - Vi har busser
i forskjellige størrelser.

**VEST-AGDER
TURBILSENTRAL**

Kristiansand S. - Tlf. 3099, 2430

SKI OG BANDY

Bandylag 1935.

Foran fra venstre: Øistein Høgeli, Sigurd Bergstøl og Erling Knudsen. Bakerste rekke: Barclay Tveit, Reidar Holum, Øivind Hansen, Alf Kristensen, Normann Andersen, Finn Hansen, Harald Langeland og Karl Olsen.

Som navnet, Idrettsklubben Start, sier, har klubben i alle år drevet annen idrett ved siden av hovedidretten fotball.

Det viste seg nemlig at i de stille måneder for fotballen, vinterhalvåret, ble interessen blant de fleste medlemmer minimal, for så å ta til igjen om våren når fotballen begynte å rulle.

For å holde på medlemmene og samtidig skaffe nye medlemmer i den stille periode, var det naturlig at ski- og skøyteidrett ble tatt opp på programmet.

På generalforsamlingen 23. november 1926 fremkom Olaf Tjomsaas med forslag om å gå i gang med ishockey. Dette ble vedtatt mot en stemme. Ishockeyen var forløperen for bandyen.

På samme generalforsamling frem satte Erling Svendsen forslag om å oppta ski-idrett, dog ikke som konkurranseidrett.

Det ble da vedtatt at «Generalforsamlingen pålegger styret å arrangere skiturer og klubbrenn.»

Allerede 23. november 1927 fremkom Sverre Andersen med forslag om å melde Start inn i Vest-Agder skikrets. Dette forslag ble opptatt på ekstraordinær generalforsamling den 17. desember samme år, men forslaget falt.

I årene fra 1926 til 1935 ble det

stadig arrangert skiturer hvor klubbrenn ble holdt.

De første år gikk turene vesentlig til Verås. Senere ble det til Loland, og da vi fikk vår egen hytte på Skreros, ble den det naturlige samlingssted. Her er da også klubbmesterskapene hvert år blitt holdt. I 1935 ble etter forslag fra fotballklubben Donn første 25-manns konkurranse på ski arrangert. Dette foregikk på Loland og vi plaserte oss som nr. 2 etter Donn.

Aret etter vant vi overlegent 1.

Øivind Hansen, veteran i «15-manns-konkurransen».

aksje i «Moe-Mix»-pokalen. Denne pokal kjempet samtlige fotballklubber om til 1940 da vi sikret oss pokalen til odell og eie.

På ekstraordinær generalforsamling den 27. november 1939 ble det besluttet å søke om opptagelse i Norges Skiforbund. Vi ble opptatt og innmeldt med 40 medlemmer.

Det viste seg at våre medlemmer hevdet seg meget godt i de konkurranser de deltok i, selv om flere av våre medlemmer som gjennom mange år hadde drevet skiidretten, fortsatt startet for andre skiklubber.

Kravene til skigruppen ble etter hvert større og større. Arrangementer, opparbeidelse av hopp- og slombakker, treningskurs, dommerkurs og økonomisk hjelp til reiser for deltakelse i renn.

På grunnlag av dette ble det, etter forslag fra skigruppen, på generalforsamlingen den 26. november 1949 besluttet å melde skigruppen ut av Norges Skiforbund, men bibeholde klubbkonkurranser, skiturer og ski-konkurranser mellom fotballklubbene.

Den nye komité til å ta seg av dette sammen med bandyen fikk navnet Bandy- og vintersportskomité.

At våre medlemmer også kan bruke skiene viser resultatene fra massekonkurransene mellom fotballklubbene, da vi fra pokalkonkurransenes begynnelse i 1936 til 1955 kun er blitt slått en gang, i 1939 av Vennesla Idrettslag.

Bandy.

I bandyen ble det litt mere fart fra 1926. Det vesentlige var trening og kamper mot byens klubber og sammenslutninger til 1935 da vi hadde vårt første større arrangement på Vollevannet. Samme år ble vi innmeldt i Norges Bandyforbund. — «Bandy-cupen» ble da avvirket med deltakelse av Arendals skøyteklubb, Donn, Vigør og Start.

Resultatet ble:

Donn—Start 0—1

Arendal—Vigør 1—0

og i finalen slo vi Arendal med 6—0, og fikk dermed vår første pokal i bandy.

Utenbys har vi deltatt to ganger i Arendal, med seier begge ganger. Det største år for bandyen var vel i sesongen 1937—38 da vi foruten mange kamper hadde besøk av Odd, Skien. Vi tapte 4—1 mot de mere rutinerte

— FRI-IDRETT —

Kristiansand hadde før 1900 en blomstringsperiode i friidrett idet den daværende klubb «Gleipner» fostret 3 norgesmestere innen sin midte. — Turnforeningen drev også idrett et par år. Interessen forsvant imidlertid inntil Start i 1912 tok opp idretten på programmet. Foreningens energiske formann Jahnsen gikk sterkt inn for idretten. Der ble sammenkalt til møte i Arbeiderforeningen med deltakelse fra Mandals Turnforening og Grane, Arendal, for om mulig å få stiftet en friidrettskrets. Første stevne ble holdt i Arendal, hvor Start deltok med 5 mann. Starterne plasserte seg som nr. 1 og 2 i de fleste øvelser, likesom stevnets beste mann ble en Starter. Idretten ble drevet bra innen Start i de følgende år, men stevner ble ikke holdt før i 1916 hvor etter stevner ble holdt hvert år med deltakelse både fra Arendal, Farsund, Vennesla og byens øvrige klubber. I 1915 ble de første prøver til Idrettsmerket arrangert av Start. 5 Startere tok det året idrettsmerket. Som et kuriosum kan nevnes at sykkelprøven ble arrangert fra Ryen til Birkenes. Deltakerne måtte således sykle fra byen til Ryen, 2 mil, for å kunne starte til prøven. Formen måtte således være i orden. I 1920 gikk det første løp «Kristiansand rundt». Det foregikk 17. mai etter idrettsøvelser i Retranchementet. Harry Svendsen, Donn, satte da en rekord som sto lenge. 5-kamp ble første gang arrangert i 1920. 5 Startere deltok og besatte de 3 første plasser. Samme år ble der holdt kretsstevne med 37 deltakere hvorav 12 Startere. 2. og 3. premie gikk til Startere. Interessen

Odd-spillere. Ca. 1200 tilskuere så arrangementet på Møllevannet.

Takket være iherdige medlemmers innsats har vi vel vært de toneangivende her på Sørlandet når det gjelder bandyen, og det er å håpe at vi kan få mere stabile trenings- og kampmuligheter for denne idrettsgren her i Kristiansand.

Normann Andersen.

De fem første som tok idrettsmerket i Kristiansand (1915).

Fra venstre: Georg Davidsen, Aksel Solgaard, Rolf Stumpf, Alf Malterud og Johan Jahnsen.

klubben ble store. Publikumstilslutningen var liten og utgiftene til appar var nå sterk, men omkostningene for parater og premier ble store. Styret ble derfor enige om å foreslå for generalforsamlingen 1920 å skille idrettsavdelingen ut og gruppen ble da på generalforsamlingen enige i å danne en egen idrettsforening, og som altså er foranledningen til stiftelsen av KIF. I årene da Start drev idrettsavdeling ble det arbeidet energisk for å få anlagt idrettsplass. «Startermarka» egnet seg svært lite som friidrettsbane. Daværende kapt. Hertzberg satte seg i spissen for aksjonen og etter at noen av byens borgere hadde tilsagt sin støtte med betydelige pengebeløp ble også kommunen interessert. Det ble nedsatt komité og Starts representant var Einar Torjesen. Kaptein Hertzbergs opprinnelige plan var Marinetomten, Tangen. Staten som eide tomten ville ikke gi den fra seg og projektet måtte henlegges. Vårt medlems oppgave var å få utbygd «Startermarka», der var en sjanse til å få de militære til å interessere seg for planen, men også

dette strandet vesentlig på grunn av at byens myndigheter da stillet Møllevannet til disposisjon. Dette projekt ble akseptert av komiteen og utfyllingen av vannet begynte, vesentlig med søppel. Byens søppelplass danner således grunnlaget for Idrettsplassen. Når man tenker tilbake på årene da vi drev idrett så var ikke resultatene så gode sammenliknet med nåtidens, men sammenliknet med resultater annetsteds og baneforholdene og manglende instruksjon tatt i betraktning, så har vi ingen grunn til å skamme oss. Start har iallfall gjort sitt til at idretten fremdeles blomstrer i Kristiansand.

Reinholdt Samuelson.

LORENTS
HAARSEN
 AUT. RØRLEGER

Markensgaten 48
 Telefon 3246 - Privat 2958

SYKKELSPORTEN I START

Dette er også en idrettsgren som Start har syslet med. I tiden 1915—20 ble der således holdt enkelte ritt, dog uten at det foregikk i særlig faste former. Av navn som en finner fra den gang kan nevnes Georg Davidsen, Fritz Stabel, G. Tjomsås og Rolf Krüger. På generalforsamlingen i 1928 fremkom Olav Tjomsås med forslag om opprettelse av egen sykkelgruppe i Start. Dette ble enstemmig vedtatt og med 30 medlemmer ble gruppen innmeldt i Norges Cykleforbund. Det første styreutvalg besto av S. Skeie, form, med Asbj. Aardal og Rolf Krüger. Første ritt ble holdt 3/6 1928 over 30 km. og ble vunnet av S. Skribeland med Stener Dvergsnes og Frode Sørensen som nr. 2 og 3. Det er forøvrig av interesse å merke at samme Frode Sørensen som tok sine første premier i Start, senere etter å ha flyttet til Danmark ble en av verdens beste sykkelryttere. Han har et verdensmesterskap, en sølvmedalje og flere landskampseire.

I de siste år har han vært rikstrener for de svenske sykkelryttere. I alt ble der første år holdt 4 landeveisritt og 2 baneritt, derav et med deltakelse av de kjente skøyte- og sykkelryttere Haakon Pedersen, Armand Carlsen og Egil Kjennerud. Den siste herfra byen og kjent fra 20-årene da «Sparta» drev sykkelporten her. Klubbmester første år ble Stener Dvergsnes 1000 m. og Eugen Berg 10,000 m. banesykling. I 1929 ble S. Skeie gjenvalgt som utvalgets formann. Dette år ble det holdt 3 landeveisritt og 2 baneritt. For første gang deltok der ryttere fra Start utenbys idet Dvergsnes, Berg og Halvdan Kvanvig deltok på et internasjonalt ritt over 50 km. i kl. C i Oslo og gjorde det så godt at de besatte 1., 2. og 5. plass. Klubbmester dette år ble det også Stener Dvergsnes og Eugen Berg på bane. For 1930 ble Stener Dvergsnes valgt som formann. Der ble holdt 3 landeveisritt og 2 baneritt. Dessuten deltok klubben i 2 baneritt med Sand-

nes, vekselvis i de 2 byer. Våre ryttere Dvergsnes, Trygve Tjomsås, Kvanvig og Voreland gikk av med seiren, og fikk den av A.s Banan oppsatte pokal til odel og eie. I årene 1931 og 32 ble Stener Dvergsnes gjenvalgt til formann, Endel ritt ble holdt, men interessen var avtagende. Flere av de aktive ryttere gikk også over i den nå opprettede AIL Sykkelklubb «Hero». Der ble derfor på generalforsamlingen 1933 fremsatt forslag om oppløsning av sykkelgruppen og dette ble vedtatt. De ryttere som ennå var aktive og sto i klubben, gikk da et par år senere til dannelse av den nåværende Kristiansands Sykkelklubb, som således på sett og vis kan sies å være en fortsettelse av Start's sykkelgruppe. **Olaf Tjomsås.**

TANNLÆGE

Ragnvald Nilsen

Sparebankens gård

Telefon 1128

**Blandet av
de beste tobakker!**

HØY KVALITET
LAV NIKOTIN

BEST FOR DEM OG GOD FOR HALSEN

„Starterhytta”

Om hytta vår på Skreros i Vegusdal kunne en gjerne skrive en liten egen avis, men vi skal vel få med det viktigste her.

«Starterhytta» er egentlig bygd som butikk, og virket som sådan inn til Sørlandsbanen ble åpnet i 1938. Det var mange, både eldre og yngre medlemmer som gikk i spissen for å skaffe Start hytte. Forslaget vakte mye motstand, men de forutseende «vant», og hytta ble kjøpt. Det var selvfølgelig et stort løft for klubben, men — Riving og ominnredning begynte straks. «Der så ikke ut i det hele tatt,» forteller en av dem som var med. Disker og hyller måtte gi plass for hyttas første møbler: gamle skolepult og benker. Det var nok litt av en jobb disse «pionerene» tok på seg helt gratis. I det ytre rommet som hadde vært lager, ble det panelt og lagt golv, og trapp til loftet ble også laget. Forsiden på huset fikk et nytt utseende. Døren til butikken, nå «peisstue», og kjøreporten til lageret

gjeldsbevis a kr. 25.—. Halvparten ble dekket. Døren til 2. etasje ble flyttet til der den er i dag, og ble inngangsdør til hytta.

Ominnredningen ble ikke gjort på en dag, nei det ble helst om nettene i helgene det ble arbeidet. Opptil 20 stykker, jenter og gutter, fag- og ikke fagfolk var med. «Snakk om moro», som «Kidjan» sier hvis du spør ham ut om den tiden. Kl. 24 hadde damene lapskausferdig, men arbeidet fortsatte gjerne ut i de små timer. For å skaffe penger til det som måtte kjøpes ble det utskrevet endel

av disse er senere blitt gitt hytta i gave.

Etter ominnredningen ble det holdt innvielsesfest med innbudte autoriteter for bygda og jernbanen. Sørlandsbanens åpning førte jo til oppdagelsen av Oggemarka som skiterreng, og enkelte søndager var det opptil 1500 mennesker deroppe. — Da var hyttekafeen åpen og skaffet en liten inntekt. Etter krigen har ikke besøket vært tilnærmet så stort, men inntektene av kafeen i vinterseongen støtter godt opp om økonomien, slik at klubbens hovedkasse ikke blir belastet for mye.

Under evakueringen i 1940 var det opptil 65 stykker samlet på hytta. Så ble den besluttet da idrettsorganisasjonene ble tatt, og senere brukte tyskerne den nærmest som rekreasjonssted.

Ominnredningen av hytta tok til igjen etter krigen, og går stadig videre. Køyer har vært et problem. I førstningen lå de på golvet, men senere kjøpte enkelte medlemmer hver sin private madrass, og noen av disse er ennå i bruk. Etter krigen laget Gunnar Ween og hans gjeng veggfaste køyer i 2. etasje, men bedre køyer er fremdeles på programmet.

Elektrisk lys kom til Skreros, og dermed til hytta i 1949—50. Klubbmedlemmer var installatører.

Det er mange medlemmer som har vært med og arbeidet hytta opp til det den er i dag. En kan nesten si at hytta er betalt med gratis arbeid. Navnene ville vel oppta like stor spalteplass som dette stykket, kan-

STARTERDAMER!

START dagen med en PERMANENT fra

„WELLA”
DAMEFRISØRSALONG

LUNDSIDENS SKOTØYFORRETNING

Telefon 3788

VAR- OG SOMMER-SKO
GUMMIFOTTØY

Startere!

Skal De bygge eller reparere?

Jeg står til tjeneste.

BYGGMESTER

OLE P. KULIEN
Telefon 5794

skje mer. Men vi må nevne «Kidjan» og Selma. De var vertskap der oppe fra begynnelsen og til og med sesongen 1947, og har utrettet mer enn mye for hytta vår. Gunnar Ween og hans gjeng har også utført et fantastisk arbeid. Foruten køyene i 2. etasje har de etter krigen laget «peis»-stuen med paneling og innbo. På et enkelt år tilbrakte disse karene 42 helger der oppe, og da ble det arbeidet. Refleksjoner gjør seg selv.

Vel, hytta er blitt greiere og greiere, selv om ennå mye står igjen til den er en tidsmessig klubbhytte. Ominnredning av 2. etasje må til, gjerne også med møbler. Mange ting er utrettet i de senere år, men det fører for langt å nevne dem her. «Starteren» har tidligere hatt små omtaler om det.

Hyttekomiteen har i de senere år bestått av 12—16 jenter og gutter, fordelt på 3 vakter. De som har vært med opp gjennom årene vet at det ikke er bare å være med i en slik komité, i hvert fall de som virkelig går inn for det.

Forhåpentlig får de lønn for strevet, d. v. s. at besøket tar seg opp igjen i Oggemarka, og at flest mulig legger veien om hytta.

Hyttesjefer har vært:

- 1938—1947: Einar Kristiansen.
 1948: Olav Tjomsås.
 1949—1950: Gunnar Ween.
 1951—1952: Egil Jahnsen.
 1953: Einar Bjørndalen.
 1954—1955: Arne Jacobsen.

Arne Jacobsen.

Hyttestyret 1955.

Foran fra venstre: Inger Kulien, Anne Lise Timenes, Arne Jacobsen, hyttesjef, Greta Vhile og Asta Brekke. — I midten: Birger Jacobsen, Sonja Gulbrandsen, Kirsten Lande og Kjell Torjesen. — Bakerst: Josef Pedersen, Ivar Berntsen og Bjarne Tveit.

ØRRETGARN

av superior egyptisk bomull og nylon.

Forlang kvalitetsgarn fra

Kristiansands Fiskegarnsfabrikk A/S

Telegramadr. Omfar - Rikstelef. 2137 - 2935

STARTERE kjøper hos

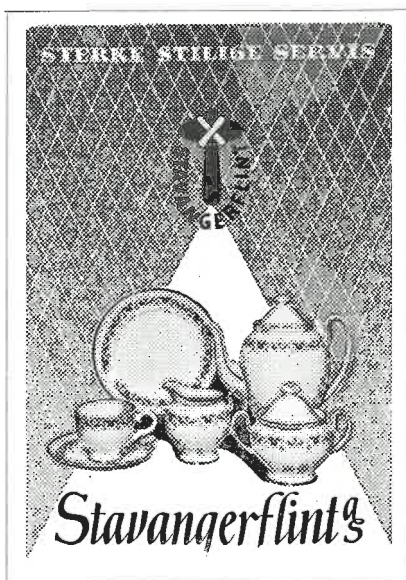
Når det gjelder Radio -
 Vaskemaskiner - Komfyr
 Kjøleskap - Barbermaskin
 m. m. så la meg vise hva
 jeg har. - Rimelige av-
 betalingsbetingelser.

RADIO-ELEKTRO

Bestyrer: Rolf Andresen

Tollbodgt. 8 ved Markensgt.

Telefon 3863

Ragnvald O. Bjorvand

PAPIR EN GROS

Drønningens gt. 72 - Telef. 2010 - 5118

Vi blar i „minnenes bok”

KJENTE STARTERE FORTELLER

1. omgang av vår første utenbys kamp (i Mandal 16. august 1908) var over, og stillingen var 1—1. Vi hadde satt alle kluter til i en hard kamp, men det var Mandal som hadde scoret først. En del opplagte sjanser var gått i fløyten for oss, og vi syntes vi måtte vinne denne kampen. Da vi så bebreidet vår gode, men temperamentsfulle Gunvald Olsen, som delvis var skyld i miséren, for at han ikke hadde tatt vare på sjansene, sa han sint: «Never mind the goal.» — Heldigvis ble det seier for oss med 2—1. Mandal hadde to rutinerte skotske spillere med på laget. Begge falt senere under slaget på Gallipoli-halvøya. Mandalsturen er blitt et strålende minne. Hele Mandal fulgte oss til Kleven, og da «Kong Haakon» la ut fra bryggen sendte kapteinen opp et vakkert fyrverkeri til ære for fotballsporten.

Mange ganger senere var Gunvald frempå med sine bevingede ord — således også utenfor entreen hos den strenge oberst Diesen — plasskommandanten på Gimlemoen. Vi skulle be om å få lov til å sette opp en «idrettshytte» på Prestejordet. Meget sto således på spill — ingen turde

ringe på — motet var ved å svikte, ja, et par av oss ville helst snu. Da ble Mr. Gunvald sint, og med sitt «never mind the goal» ringte han på. Hytta ble sikret, og ikke nok med det. Den i virkeligheten hyggelige kommandanten ordnet det slik at vi ved viktige anledninger fikk brigademusikken til å gå i spissen for oss fra byen og opp til Gimlemoen, og de underholdt også i pausen.

I den første tiden var ikke byens aviser noe særlig fotballminded. Vi besørget det meste avisarbeidet selv, men det bedret seg etter hvert. Vår mest benyttede partner i tiden 1905—15 var «Grane», Arendal. Noen timer etter en kamp der borte «rikset» en journalist fra «Christianssands Tidende» bort for å få resultatet. — Forbindelsen var dårlig, og han skrek til slutt utålmodig inn i mikrofonen: «Har æ Fehse eller får æ Fehse.»

Ole Tobias Thorstensen.

Når jeg skal skrive noe om gode minner fra Start ville det nok falle naturlig å skrive om en eller annen av de mange turer til våre nabobyer for å kjempe for Starts ære, men jeg vil heller ta for meg et annet tema, nemlig kameratskapet som ble skapt

helt fra Start for 50 år siden ble stiftet.

Vi gutter i Start møttes de første år om kvelder og søndager for å ha det moro. Det var noe som satt igjen fra den tid da vi for å ha det moro, måtte skaffe oss det selv. Vi kunne ikke til en atspredelse gå på kino eller noe slikt, for det eksisterte ikke da. Jeg tror ungdommen av i dag kan misunne oss den kos vi hadde med den atspredelsen vi skaffet oss. Det må erindres at selve gatelivet den gang var koselig i seg selv. I årene like før Start ble stiftet hadde vi jo ikke engang elektrisk lys i gatene, men koselige gasslykter, og der hvilte en egen sjarm over gatene. Kameratskapet, som dengang utviklet seg ble fasttømret, og når det blir det, holder det for livet. I Gyldenløves gate hvor Starterne som regel holdt til om kveldene, ble klubbens daglige oppgaver drøftet og planene for fremtiden lagt opp både med hensyn til driften og de kamper som skulle arrangeres. Vårt tilholdssted var som regel i huset hos Arne Johnsen. I hans mor hadde klubben en urokkelig god venn. At vi fikk lov til å oppta plassen både i værelser og entré står for meg som en gåte. Det ville antakelig ikke kunne finne sted i nåtiden. Alle nåværende Startere kjenner Selma Kristiansens interesse for Start på hytta, akkurat slik interesse hadde fru Johnsen for Starterne dengang. Hun arrangerte fester hjemme for oss og la nok ikke så lite til av husholdningskassa for at vi skulle ha det greitt. Motivet hennes var å utdype kameratskapet blant oss gutter. Hun forsto hva godt kameratskap har å bety. Våre gode resultater fra våre kamper den gang skriver seg først og fremst fra det gode samhold mellom guttene. Våre stevner den gang var en slett forretning. Stadig underskudd som måtte betales. Kameratskapet var da også vår beste støtte. Underskuddet ble alltid dekket . .

Tross alle gode minner fra Starts

MELK - FLØTE - SMØR - OST - ISKREM

AGDER MEIERI

Sørlandets sol i våre produkter

Bennetts
REISEBUREAU A/S

KRISTIANSAND S.

Vestre Strandgate 16 - Telef. 1603 og 3133

turer både øst og vest står minnene om godt kameratskap som noe av det mest verdifulle jeg har høstet i Start.

Reinholdt Samuelsen.

Det faller naturlig for meg å minnes mine kamerater fra Start's første år. Samuel Bugge, Gunvald Olsen, Gustav Eriksen, Johan Jahnsen, E. Thorstensen, Carl Tobiassen, Carl Arnesen, Anker Iversen, alle var med å bygde opp Start. Vi lyser fred over minnet av disse trofaste kamerater.

Start hadde ingen trang fødsel. Fra «Gyldenløve» i Gyldenløves gate ble der sendt ut en «føler» til følgende klubber: «Viking» i H. W. gate, «Dianna» og «Juno» i Nybyen og Gutta i Kongens gate. Alle var med i oppgaven for å samle foreningene i en klubb. Vi startet i den lille sal i Turnforeningen uten kapital. Et styre ble nedsatt og navnet ble etter forslag av avdøde Daniel Pedersen: «START». Jeg foreslo «Ørvarodd», men dette forslag fikk kun en stemme. Jeg minnes den første komité som skulle arbeide med løsning av idrettsplass, det var daværende kaptein Hertzberg som var formann. — Planen var dengang Tangen. Videre samarbeidet med herr Harboe, Grane, Arendal, om dannelse av Sørlandske Fotballkrets.

Men det hyggeligste minne fra min tid var opprettelse av guttepartiene. Her hadde jeg en god støtte i Johan

Jahnsen. De frøkorn som da ble lagt, har vist seg å bære gode frukter. La meg nevne en av småguttene fra den tid, nemlig skuespiller Nils Hald, han var alltid «foran ballen».

Når nå min gamle kjære klubb runder 50 år så vil jeg slutte med et ønske: I dag har fødebyen et hypermoderne stadion, glimrende kommunikasjoner og et godt spillemateriell. Hva kan vi da ønske oss noe bedre enn dette: **At guttene går inn for oppgaven om å høyne spilenivået, som igjen vil kaste glans over Sørlandets hovedstads farger.**

Sørlandsstua i Bærum.

Haakon Endreson.

Jeg er glad for å kunne få sende Start en hilsen til 50 års jubileet. Riktignok er jeg ikke ekte Startgutt, men det var nå oss da i gamle «Gyldenløve» som satte ballen i gang. Så det er rimelig at vi gjerne vil hylde dem som tok i mot pasningen og siden nettet så mange strålende mål både i den ene og annen forstand.

Det som særlig kommer tilbake i minnet fra den tiden, er bruset av den glade lek. Guttene fra Gyldenløves gate, — Arne, Reinholdt — og vi på Tangen, Einar, Ole Tobias — vi «lekte» fotball, muntert, friskt og freidig. Det er også det beste håp jeg kan uttale for jubilaranten, at det må bli Start forunt, sin høye alder til tross, å styrke bruset av lek i norsk fotball.

La meg også få lov til gjennom avisen å sende en hjertelig hilsen til mine gamle fotballvenner. Det var en

gang min drøm (en drøm som aldri gikk i oppfyllelse) å bli så god som Arne Johnsen og Reinholdt Samuelsen. Arne var ikke bare den fødte fotballspiller, men når vi så ham sprette rundt på banen, kunne en virkelig ofte få det inntrykket at det var ham som var ballen.

Edgar B. Schieldrop,
Oslo.

Kåper og Drakter

VÅRE VARER

føres av:

Rasmus Tallaksen

Filialen A/S

SYKKEL OG SPORTSFORRETNING
AUTORISERT VÅBENHANDLER

Fiske og Campingutstyr

Sportshuset
Otto Tobiassen a/s
Kristiansand

Ur — Brilller

Stedet er fremdeles

H. Bach Christensen
URMAKER OPTIKER

Telefon 2336

Herlof Andersens

KULLFORRETNING

KULL - KOKS - FYRINGS-

OLJE

Telefon 1660 - 3841

ER DONNER, SNAUER
GJERNE STARTERE!

Forsøk min selv-
betjeningsbarbering

Ivar Andersen

Hjørnet v/ Aladdin

Det er i rike minners lys jeg sender min hjerteligste lykkønskning til jubileet. Våre treningsvilkår var ikke som vilkårene er i dag. Vi kvasset den gang ofte våre penner for at byen skulle få en idrettsplass. Men kveldene på Gimlemoen bygde opp et fellesskap og vennskap, ga psykisk avspenning og fysisk styrke som fikk verd for oss langs lange linjer. Om vi kom hjem med seier eller nederlag fra våre kamper, så var det et friskt og ungt vær over vår idrett som kafé-sliterne kunne misunne oss. — Start løste på en lykkelig måte vårt fritidsbeskjeftigelsesproblem.

I dag er det nye vilkår og nye menn. En gammel veteran kan bare ønske at fotball og idrett må vedbli å være en lek, som mer søker de mange utøvere enn de få «stjerner», at idrettsplassen må gi overskudd til arbeidsplassen og at syntesen av den sunne sjel og det sunne legeme alltid må være et stående arbeidsprogram i klubbens arbeid. Her har den store Mester, om hvem det heter at «det utgikk kraft fra Ham» fremdeles vesentlige ting å si til idrettsplassens ungdom.

Erling Tobiassen,
Tønsberg.

Ja, årene går og det er rart å tenke tilbake da en selv var aktiv spiller og ellers med i foreningens liv og virke.

Mange minner dukker fram, men det er ikke plass til å feste alle på papiret. Jeg tenker helst tilbake på perioden 1915—1925. Det var da vi spilte fotball og drev idrett på Gimlemoen, som jo var byens «stadion» i mange, mange år, og de eldre av oss husker godt hvilken forfatning plassen var mang en gang, — i særdeleshet i regnværperioder da vi måtte grave dype renner og grøfter for å bortlede vannmassene. Ofte måtte vi arbeide mange timer lørdag ettermiddag og også søndagen for å få banen noenlunde brukbar, men interessen var der og det gikk bra — som oftest.

Foruten fotball hadde «Start» også friidrett, sykling, ski og skøyter på programmet, og det var nok å gjøre for styret hele året, men medlemmene var alltid villige til å gjøre en innsats.

Et par fotballbegivenheter fra de årene må jeg få ta med.

Den første pokal «Start» erobret til ødel og eie var mot «Viking» i Stavanger i 1916. — Vi vant 4—3 etter den hardeste kamp jeg noensinne var med på. Jeg tenker dette kan bekreftes av dem som var med den gang. Laget var (fra mål): Sverre Drivdal, Albert Egeland, Gustav Eriksen, Ingemann Topstad, Rolf Stumpf, Alf Malterud, Reinholdt Samuelsen, Magnus Torjesen, Arne Johnsen, Rolf Jørgensen, Einar Torjesen.

En annen begivenhet jeg vil få nevne, var i 1920 da «Start» med et meget ungdommelig lag gikk hen og slo «Sif», Stavanger med 2—0. «Sif» var regnet noe henimot norgesmester det året. Dette var i 1. runde og kampen gikk i Kristiansand. — Endeløs jubel.

Ellers er det mange av oss som husker de festlige turer med D.s «Topdal» til Grimstad og Arendal og ikke å forglemme turneer som strakte seg over 2—3 dager såvel øst som vestover, hvor humøret alltid var på topp om vi tapte eller vant.

Ja, dette var bare noen få glimt — og takk for spalteplass. Gratulerer med jubileet.

Jeg ønsker lykke til fremover i årene for «Start» og alle dens medlemmer. Må vennskapets og kameratskapets ånd alltid være rådende i klubben. Da går vi rike tider i møte.

Heia «Start»!

Ingemann Topstad.

Til min gamle klubbs 50 års jubileum vil jeg gjerne få lov til å sende mine beste ønsker om fortsatt fremgang og heder i de kommende år. Når jeg tenker tilbake på alle de år jeg hadde anledning til å spille for Start, fra mine dager som gutteparti-spiller i 1912 da vi bl. a. var i Arendal og vant — selvfølgelig. Og fra de begivenhetsrike dager som A-lags-spiller fra 1916 til 1923.

Noe som jeg husker spesielt godt var da vi i 1920 slo ut SIF, Stavanger i 1. runde med 2—0. Denne kampen fant sted på gode, gamle Gimlemoen. Like etter reiste vi bort til Stavanger og «banket» Viking i en pokalkamp med 3—1.

Men dog allikevel — mine beste minner fra Start er og vil alltid bli kameratskapet og samholdet innen

Winge
REISEBUREAU 1/2

Einar Torjesen
JERNVAREFORRETNING.

JERNVARER - BESLAGVARER - VERKTØY
FINER - KJØKKENUTSTYR

Telefon 2983 - 3703 - Privat 1901

Otterdals Interessentskab

SAGBRUK - HØVLERI - TREVAREFABRIKK
BYGNINGSARTIKLER

klubben, og mitt ønske er at det alltid må bli det sentrale. Jeg gratulerer og sender mine beste hilsener til alle.

Daniel Olsen,
Brooklyn, USA.

Kan en unngå å ha minner, gode minner når en har deltatt i idrettsarbeid gjennom mange år? Umulig. En glemmer ikke de kjekke guttene en var sammen med og som en lærte å kjenne så godt. Jeg glemmer ikke de avdøde brødrene Jahnsen, med Johan i spissen. **Han var Starter nr. 1.** En meget dyktig og hyggelig kar. Vi har Niels Hansen «Børje», Rolf Stumpf, Trygve Pedersen, Reinholdt Samuelsen, Einar Torjesen, mannen med «fangarmane» Einar Kristiansen, «Abben» Egeland og mange, mange fler. Strålende venner som huskes til livets slutt. Kan jeg glemme da jeg brant tre opplagte målsjanser foran åpent Granemål på gamle Gimlemoen? Også det var moro — etterpå, men ikke da det hendte. Revyer, skuespill, å jo, jeg minnes —

Mange år ble det ikke for meg i Start. Jeg flyttet ut i 1919, kom som formann i Grane «på den andre siden», men jeg minnes med takk da jeg tilhørte «Starterane». Jeg hilser min gamle klubb og jeg hilser de «nye guttane: — Gadas gutter».

Lykke til videre!

Bernh. Berthelsen,
Bergen.

«Alle minnene fra ungdomsårene i «Start» er hyggelige. Noe spesielt minne skiller seg ikke akkurat ut. Jeg setter pris på at jeg i ungdomstiden ble medlem av «Start» — både for idrettens skyld og ikke minst fordi jeg blant klubbens medlemmer fant virkelig gode venner, som jeg tross mange års fravær fra Kristiansand fremdeles har kontakt med og setter pris på. Jeg nytter anledningen til å sende «Start» og gamle venner mine beste hilsener og ønsker.»

Leif Nossun,
Oslo.

Når jeg har valgt nettopp denne kamp fram av min erindring, er det for også å lage litt historie om befordringsmidlene og veiene i 1920-årene.

Vi startet fra torvet kl. 6 søndag morgen, 15 mann innstaplet i en 1,5 tonns lastebil med benk-arrangement på langs av bilen. Vi satt front mot hverandre kne mot kne, med stadige hodesvingninger til høyre og venstre. Det var første gang for oss alle at vi skulle på så lang tur i bil.

Turen ble lang og tung. Da vi var kommet over ferjestedet ved Holmen i Søgne, tittet sjåføren oppover bakken og gjorde sine beregninger. — Vi prøver om vi kan komme opp, 4 mann kan sitte på, resten må gå opp, sa han.

Det var veldig moro til å begynne med, vi lurte oss også til å henge på. Bilen stønnet og kokte. Vi hadde ingen vanskeligheter med å følge den opp bakkene. Slik fortsatte det med på- og avstigninger til vi var kommet fram til Øye, ca. 11 mil. Av den tilbakelagte strekningen hadde vi sikkert gått 1,5 mil til fots på formiddagen.

På Øye skulle vi forlate bilen og gå over i en motorskøyte som skulle bringe oss videre til Flekkefjord. — Denne uteble, isteden lå der telefon-

beskjed, om vi ville forsøke å komme vi fikk bruke beina på disse 3 mil. Hadde vi ikke hatt bilen å dra på, hadde det sikkert vært mye lettere.

Vi kom til Flekkefjord kl. 2 om ettermiddagen etter en gjennomsnittshastighet på 18 km. i timen.

Vel, så til kampen, den skulle spilles kl. 4. Det var ganske forfriskende å komme i fotballtøyet. Støle og stive etter vandringen på landeveien var vi mer og mindre alle. Hadde vi om formiddagen løpet etter en tom bil, skulle vi nå til med en ball med sprett i, og helst få plasert den der som motparten nødvendig ville ha den.

Begge lag var besjelet av en voldsom seiersvilje. Jeg husker godt motpartens gå-på-humør, det var som 11 gutter av samme familie som kjempet for familiens ære. Første omgang var resultatet 0—0. Men etter pause vil jeg si det var oss som kjempet og resultatet uteble ikke. Da fløyten gikk for full tid var resultatet 7—2 i Starters favør. Om kvelden var det arrangert fest på banklokalet. Vi var innbudt her og hadde det hyggelig.

Vi startet på hjemturen kl. 3 natt, over med bilen fra Øye til Flekke-

MALING OG LAKKER FOR HANDVERK OG INDUSTRI —
HUS OG HJEM

Aquella maler bort fuktigheten på mur og betong
Tlf. 4867 - Hjørnet Kronprinsens gt. og Tollbodgt. - Kristiansand S.

Campingutstyr

SEILMAKER JOHAN LARSEN

GRAVENE 1.

Hagemøbler

Å få 12 rette

ER INGEN ENKEL SAK

Men — har De forsøkt å tippe hos oss?
Hvis ikke — gjør det i jubileumsåret!

JULIUS I SLOTTET
TOBAKKSFORRETNING

fjord. Der hadde, ble det opplyst, kjørt en bil over uken før, så vi kunne bare følge hjulsporene.

En bil skulle bli sendt oss imøte fra Flikekjord, for å åpne og lukke kugrindene for oss, men jeg skal si og turen artet seg på samme måte som bortturen, bare i motsatt retning.

Anders Sørle.

Minnene i «Start» er mange. De en hefter seg mest ved er de fra barndommen. Turene med guttepartiet, og alle «markedene» var en morsom tid. Især det siste, for da ble det dans med Per. Engang jeg danset med «onkel» Olav, trødde han meg på benet, som han beklaget. Jeg avfeiet med: «Det gjør ikke noe, for Per trør meg alltid på bena.» Jøss, så sinna Per ble da han hørte det. De største minner er dog fra hyttas første tid. Da var det opp lørdag morgen og gjøre rent, og ha alt ferdig til gutta kom om ettermiddagen. Da ble det liv. Fagfolkene terpet handlangene, for det gikk ikke fort nok. — Engang de la ned golvet sto «Tikker» og lyste med en parafinlampe for «Dollen». Plutselig trør «Tikker» feil og falt rett ned i kjelleren. Trøsten fra «Dollen» var: «La han ligge, det blir

ikke noe av ham før han blir opp-tikker.»

Arbeidet varte til kl. 12—½1. Så serverte Karen og jeg lapskaus, som Selma var mester for. Etter en lang prat var det rett i soveposen, som av og til frøs fast til golvet i nattens løp. Så var det tidlig opp søndag morgen og ha alt klart til innrykket. Da gjaldt det å gjøre kaffe og brus om i klingende mynt.

Jeg vil til slutt gratulere «Start» med de 50 år, og takke for alle gode minner klubben har gitt meg i den lange tid jeg har vært medlem.

«Vira».

Et opplegg som dette fra Oldman sitt kjeivbein burde jo en gammel høyrewing kunne ta på direkten og plasere kaldt og rolig i motsatt hjørne. Men det å score har aldri ligget for meg.

Apropos motsatt hjørne forresten. Det har da hendt. Det var i hine bokstavelig talt harde dager, nærmere bestemt på Bislets koksgrus i september 1934. Vi hadde, uvisst hvordan, nådd 4. runde og skulle nå slaktes av salig Gjøl. Rammen var den fineste mulige med Sørlandspressens utsendte medarbeidere, radioreporter

samt en liten flokk trofaste tilhengere på tribunen.

Gjøl tok ledelsen, men spillet jevnet seg snart ut og vi var slett ikke så underlegne. Vi spilte i vår velkjente kick and run-stil som hadde feiret slike triumfer i 3. runde da vi hadde avfeiet SIF med 3—0 (etter at SIF hadde hatt 80 prosent av spillet gjennom 90 minutter).

Nok av det. Jeg fikk alle tiders opplegg (sannsynligvis fra «Fjermen» som hadde et bein med i alt som foregikk). Samme Fjermers hadde før kampen gitt meg streng instruks om ikke å holde på ballen. «Det fører bare til et nytt angrep for Gjøl.» som han så smakfullt uttrykte seg.

Siden altså sologjennombudd var uønsket, hadde jeg bare en ting å gjøre, kvitte meg med ballen omgående. Jeg skylder å opplyse at dette foregikk noen meter inne på Gjøs banehalvdel, og at jeg var dekket av null Gjøaspillere, uten hvilket ikke følgende hadde kunnet foregå: Ytre høyre tar kaldt og rolig ballen ned og tar i løpet av null komma fem (som den oppmerksomme leser for lengst vil ha oppdaget, får jeg mitt honorar pr. ord), altså, jeg tar i løpet av 0,5 et raskt overblikk over situasjonen. Og ganske riktig. Centerforward, Starts ikke ukjente landslags-spiller, Trygve Hamre, ligger påpasseelig fremme.

Min beslutning var klar. Førbeholdte cfw. vil, i løpet av de 2,2 sek. det tar ballen å nå målfeltets venstre hjørne, ha forflyttet seg ytterligere 20 meter fremad. Jeg tar altså peiling på pannebrasken til Trygve og trekker av. En høy, vakker pole er resultatet. Umulig å nå for Trygve, like umulig å ta for keeper der den tar malingen av venstre hjørne, kort sagt: Mål! .. Og det fra 45 meter.

Og så kommer misunnelige sjeler etterpå og snakker om vådeskudd og keepertabbe Den skarpe leser vil alt ha oppfattet hvorfor det måtte gå som det gikk. Jeg hadde glemt å kalkulere med den svake luftningen på langs av banen. En tabbe til: Hamre løp ikke 100-meteren på 10 blank.

J. Arnold Jensen spurte meg i garderoben etterpå åssen det følte å score på Bislet. Jeg ble ham svar skyldig den gang. Men nå vet han det.

Rolf Hafsett.

**GASOL-
GASS**

KOMFYRER
KOKEAPPARATER
VARMEOVNER
LAMPETTER
BLÅSELAMPER

J. C. JOHNSEN A/S

Markensgt. 42 - Telefon 5221

BRØDRENE NYGAARD

SPEDISJONSAVDELINGEN

SPEDISJON - FORTOLLING - INKASSO - ASSURANSE

Telefoner: 1214 - 2318 - 3422

Telegramadr.: «Transped»

KONTORPULTER - STOLER - STÅLRØRSMØBLER

Stort utvalg!

Gustafsson & Lie

KRISTIANSAND S.

En hilsen fra Aalborg Boldklub

I anledning af idrætsklubben «Start»s 50 års jubilæum vil vi gerne herved benytte lejligheden til at lykønske klubben med det sjældne jubilæum. Vor klub hører også til de gamle pionerer, idet vi i år fylder 70 år.

Det er rigtigt, at «Start» var det første norske hold, der spillede fodbold på dansk grund, som vore gæster den 1. september 1912. AaB vandt kampen med 4—1, og efter kampen havde vi et godt kammeratligt samvær således, at vi dengang fandt mange norske venner, og vi blev året efter inviteret til Kristiansand, nemlig den 1. og 2. august 1913 og os bekendt, var vi ligeledes det første danske hold, der spillede på norsk grund. Kampen i Kristiansand vandt

vi med 5—1, og næste dag spillede vi i Arendal, hvor vi sejrede med 15—0.

Dansk fodbold var dengang betydeligt foran Norge, men ved samarbejdet i årenes løb har vore venner indhentet oss.

Underskriveren af denne lille beretning var selv med på turen til Kristiansand i 1913, og mindes den dag i dag den skønne tur derop, og de gode venner jeg fandt i «Start». I mange år efter skrev jeg sammen med flere af spillerne deroppe fra.

Jeg var dengang en ung mand på 23 år, og jeg tror at jeg tør sige trods det, at jeg som leder af min forening i over 40 år har oplevet mange ture med mit hold udenlands, alligevel mindes mest min første tur til Kristiansand. Jeg husker f. eks. processionen fra havnepladsen med regimentsmusikken i spidsen, og jeg mindes den strålende fest i Ravnedalen.

Min klub ønsker «Start» og dens ledelse hjertelig til lykke med de 50 år og håber, at der altid må findes mænd i Deres klub, der vil fortsætte det arbejde, som ble påbegyndt i 1905.

Hjertelig til lykke og hilsen fra AaB, Aalborg.

Hartvig Jensen,
Formand.

Hilsen fra Stavanger

For omlag 50 år siden virket idretten under ganske andre forhold enn nå. Selv om enkelte foreninger kunne ha et ganske stort medlemstall, var de som regel dårlig økonomisk fundert. Idretten var den gang ikke den store folkebevegelse som den med årene er blitt. Den gang var det heller ikke mange klubber og konkurransene for Stavanger måtte nødvendigvis bli mellom klubbene i fylket og i Bergen. Lange og dyre reiser var utelukket. I dag er forholdet helt annerledes.

Det varte dog ikke lenge før Kristiansand kom med, — og Start ble en hyggelig og kjærkommen forbindelse, en forbindelse som både Vikings ledelse og spillerne den gang satte overordentlig stor pris på, og det sportslige utbytte tror jeg var til gjensidig glede og oppmuntring.

Når Start nå fyller 50 år, er det med glede jeg hilser klubben, og takker for samarbeidet gjennom de første grunnleggende år, og samtidig sender jeg alle gode ønsker for årene fremover.

C. Nic. Pettersen,
Stavanger.

Hilsen fra Mandal

Kjære idrettsvenner.

Det er med glede jeg sender alle «Startere» mine beste hilsener og ønsker for 50 års jubileet.

De mange oppgjør som vi i «Mandalskameratene» hadde med «Start» i «de gode gamle dager», hører til mine beste fotballminner.

Start søkte jo alltid å spille fotball. Det var lagspillet som man i størst mulig grad bestrebet seg for å virkeliggjøre, og dette brakte jo ofte laget fram blant de ledende i Sørlandsfotballen.

Og vi fikk ofte «stryk». Men til tross for dette, var fotballgleden alltid tilstede i disse oppgjør med Start. Gleden over å møte et lag som repre

Arne Johnsen,

som foruten å ha vært en meget god fotballspiller, også var en fremraken- de turner. Han har æren av å ha scoret det første norske mål i Danmark mot Aalborg Boldklub i 1912.

Thomas Svendsen,

som var Start's kaptein i kampen mot Aalborg Boldklub i 1912.

senterte godt fotballspill, sympatiske spillere og en god lagånd.

Jeg sender alle gamle fotballvenner mine beste hilsener og gratulasjoner, og ønsker klubben alt godt.

Og til de nye og yngre spillere som skal bære Start's stolte tradisjoner videre fram, ønsker jeg lykke til i årene som kommer.

Arne Fjeldsgård,

Vår klubbavis „Starteren”

Redaksjonskomiteén 1955.

Foran fra venstre: Willen Jacobsen, Oldman Angel Bueklev, redaktør, og Brath Hægeland, forretningsfører. — Bak: Ole Chr. Vercoe, Birger Topstad, Øyvind Thobro, Arnfinn Syvertsen og Lars-Helge Myhre.

Og så sender vi da ut det første nummer i håp om at «Starteren» skal bli et sterkt bindeledd mellom de 800 som står i Start, og at den vil kunne bidra til å virke for et sunt syn på idretten og ta bort det som skjemma den

Linjene ovenfor er hentet fra «lederen» i «Starteren»s første nummer som kom ut i mars 1947. Alle må vi vel erklære oss enige i at Jannes' fromme håp er mer enn gått i oppfyllelse. De 5—6 gangene om året klubbavisen smeller i postkassa danner innledningen til en riktig hyggestund rundt om i de mange Starterhjem. Få, om noen andre publikasjoner, sluker vi så grundig. Portrett, statistikk og sladderspalte, alt glir ned på høykant. En del av stoffet er kanskje gammelt nytt, men det er alltid hyggelig å få det repetert.

I forbindelse med jubileet kunne det kanskje være på sin plass å kaste et blikk tilbake på starten av klubbavisen. Senhøstes

1946 møttes en ivrig gjeng hos Dagny og Rolf Hafsett i Hanneviga. Foruten vertskapet var det Finn Hanssen, Oldman Bueklev, Arne Jacobsen og Leif Isachsen. Dagsordenen lød kort og godt: Utgivelse av klubbavis for IK Start. Hafsett hadde forlest seg på Urkrafta, den originale og morsomme klubbavisen til IL BUL, Oslo. Og hvorfor sette sitt lys under en skjeppe? Hadde vi ikke selvskreven redaktør i Jannes? Abonnentene var det jo bare å ta ut av kartoteket, og vi skulle like å se den byens forretningsmann som ikke gjerne ville avertere i Sørlandets eldste, største (og eneste) klubbavis.

Som tenkt så gjort. En (kanskje noe optimistisk) kalkyle ble

forelagt og vedtatt av en ekstraordinær generalforsamling.

Vel, så var det bare å sette i gang. Typo tegnet alle tiders titelhode der klubbens 4 «program»-idretter, fotball, bandy, orientering og ski kom klart og greitt fram.

Redaksjonskomiteen var ikke lite stolt da det første nummer forelå, og med god grunn. Avisen fikk meget hederlig omtale i «Sportsmanden» og medlemmene var begeistret. Nå er vi alt langt inne i 9. årgang og våres alles «Starter» er «going stronger than ever».

Redaktører har i disse 9 årene vært: Jannes Bjørnsen (1947—1950), Oldman Angel Bueklev (1951), Finn Hanssen (1952), Leif Isachsen (1953—1954) og i jubileumsåret igjen Oldman Angel Bueklev. Den innsatsen disse karene har gjort, må vi få lov å gi en ekstra honnør. Vi takker også alle de interesserte og villige medarbeidere, ingen nevnt og ingen glemt.

«Starteren»s betydning for klubbånden og den sunne klubbpatriotismen kan ikke diskuteres. Men like klart må vi se i øynene faren for den overdrevne klubbpatriotismen og sportsidiotiet som kan bli følgen dersom ikke redaktørene er seg sitt ansvar bevisst.

Noen ord fra «Starteren»s leder i julenummeret 1947 kan kanskje avslutte disse linjer og samtidig gjelde som litt av en programerklæring for den gode klubbavis: Anden må ikke glemmes i strevet etter å nå de store resultater. For hva gavner det oss i livet ellers at det bare er kroppen som er i orden? Idrett som middel, ikke som mål! Det er tingen. **ROLF HAFSETT**

Som laget bør være på banen,
er Folkevognen på veien:

Kvikk, smidig og elegant.

Forhandler:

GUMPENS AUTO

Tordenskjolds gt. 1 - TH. 1223

Kroppen din forbrenner en mengde kalorier under trening og i harde dyster. Sørg for at du bygger den opp og gir den mulighet for å yte sitt beste.

SMØR — OST — MELK er naturens egne kraftkilder, og de gir deg den „ekstrareserven” som kan bli avgjørende.

Vi gratulerer med jubileet!

S/L VEST-AGDER MELKESENTRAL
SALGSAVDELINGEN

Darbsund
DRESSER

Kvalitet tvers igjennom

Rasmus Tallaksen

of Darbo & Sunde

KONFEKSJONSFABRIKKER - OSLO
